

Biuletyn

ISSN 1233-9784

informacyjny

3-4/2022

Ruszył nabór wniosków o przyznanie dopłat

Rekordowy eksport żywności z Polski

Dane wstępne z 2021 r.

150 tys. zł premii dla młodych rolników

Rozpoczął się kolejny nabór wniosków

**Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych
z rozszerzonym wsparciem**

Dzierżawa i sprzedaż gruntów rolnych

Ceny w 2021 r.

W dniach największej tajemnicy naszej wiary,
w Święta Zmartwychwstania Pańskiego,
cieszymy się wspólnie wołając radosne Alleluja.

Pełni nadziei, jak odradzająca się przyroda, powinniśmy świętować radośnie, prosząc o łaskę wiary i Boże błogostawieństwo. Dziś jednak prosimy przede wszystkim o pokój w umęczonej Ukrainie, o opiekę nad uchodźcami i o siłę dla obrońców wolnej Ukrainy.

Nie przestawajmy też w dalszej pomocy naszym sąsiadom.

Udanych, rodzinnych i pogodnych Świąt Wielkanocnych

życzy Wicepremier,
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Henryk Kowalonyk

HENRYK KOWALCZYK, wiceprezes Rady Ministrów, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Na początku wiosny chcę zwrócić uwagę na sprawę ubezpieczenia upraw i zwierząt gospodarskich. Mam pełną świadomość, że nie ma takiego ubezpieczenia, które w pełni zniweluje ewentualne straty, ale jest możliwość ich bardzo mocnego ograniczenia.

Państwo dopłaca 65 proc. do składki ubezpieczeniowej, rolnik płaci tylko 35 proc. Podjęliśmy także decyzję, że po złożeniu oświadczenia przez rolnika Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zapłaci te 35 proc. składki z należnych rolnikowi środków na płatności bezpośrednie. Uważam, że to znaczące ułatwienie i nie wymaga od rolnika wykładania gotówki od razu przy ubezpieczeniu. Zwracam jednak uwagę na to, aby wybierać przede wszystkim te pakiety ubezpieczeń, które zawierają ochronę od wszystkich ryzyk, w tym od suszy. Warto rozważyć także system ubezpieczeń. Korzystny jest system ubezpieczeń wzajemnych, które nie są nastawione na zysk. Ten system pozwala na przejście niewykorzystanych środków w danym roku na rok następny, a to pozwoli na obniżkę wysokości składek.

Jednak największą obniżkę składek możemy osiągnąć przy powszechności ubezpieczeń. Przecież tak naprawdę wszyscy rolnicy zarejestrowani w ARiMR

powinni ubezpieczyć co najmniej połowę swoich upraw i połowę obsady zwierząt. W sumie to ponad 1,3 mln ubezpieczonych. Solidarność zawodowa powinna skłonić do powszechnego ubezpieczania, bo przecież w takim przypadku każdy rolnik z osobna używa niższą składkę.

W budżecie mamy zagwarantowane 1,5 mld zł na dopłaty do składek ubezpieczeniowych, a w rezerwie jeszcze 3 mld zł. Środków wystarczy nam na dopłaty praktycznie do wszystkich upraw. Zachęcam do masowego ubezpieczania swoich upraw i zwierząt.

Przed nami wiele wyzwań, a sytuacja zmieniła się bardzo mocno. Już ponad miesiąc trwa wojna w Ukrainie. Ponad 2 mln uchodźców, głównie kobiet i dzieci, przekroczyło naszą granicę. Tragedia tych ludzi jest traumą na całe życie. U nas znaleźli pomoc i dach nad głową.

Dzięki polskim rolnikom możemy uchodźców wyżywić. Mamy wystarczającą ilość żywności, aby nie zabrakło jej dla nas i dla nich, a nawet dla tych, którzy jeszcze mogą do nas dotrzeć.

Szacujemy, że między 200 tys. a 300 tys. uchodźców opuściło już Polskę i udało się do innych krajów, przede wszystkim do Niemiec, być może również do Francji. Zasadniczo Ukraińcy, którzy chcieli uciec przed wojną, nie chcą się przemieszczać, nawet w obrębie Polski. Mają nadzieję, że wkrótce wrócą na Ukrainę.

Obecnie większość ukraińskich uchodźców jest goszczona przez polskie rodziny. Wprowadziliśmy ustawę, która pozwala Ukraińcom mieszkać z polskimi rodzinami oraz mieć dostęp do opieki medycznej, pomocy społecznej i rynku pracy, szkół i przedszkoli. Ustawa pozwala też pokrywać koszty pobytu uchodźców w polskich domach rodzinnych.

Nowe przepisy będą obowiązywać 18 miesięcy, ale mamy nadzieję, że tak długi okres nie będzie w rzeczywistości potrzebny i uchodźcy będą mogli szybciej wrócić do domu. Polskie społeczeństwo stanęło na wysokości zadania. Trudno byłoby znaleźć drugi taki kraj, w którym uchodźcy są przyjmowani w domach przez prywatne osoby.

To, na co zwracamy uwagę od początku naszych rządów, a co dziś jest szczególnie ważne, to zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego. Dziś wielu może przejrzeć na oczy i zrozumie, dlaczego budujemy holding spożywczy, dlaczego od lat ograniczamy uzależnienie od rosyjskich surowców energetycznych, dlaczego budujemy koncern paliwowy i energetyczny.

Mówiliśmy o tym również na forum Unii Europejskiej. Nie bardzo chciały nas słuchać zwłaszcza te kraje, które miały silne powiązania gospodarcze z Rosją. Rosyjskie embargo dotknęło nasze rolnictwo, a zwłaszcza sadownictwo, ale wielu naszych partnerów ze Wspólnoty dalej prowadziło handel z Rosją. Niektórzy nawet protestowali przeciwko budowie przez nas Baltic Pipe, ale forsowali na siłę Nord Stream 2 tworzony wraz z Rosją.

Agresja na Ukrainę i wcześniejsze działania Rosji doprowadziły do gwałtownego wzrostu cen surowców, szczególnie gazu i ropy naftowej. Zastosowane zostały więc tarcze osłonowe zapobiegające wzrostowi cen energii dla odbiorców indywidualnych i zbiorowych.

Stosowane przez rząd instrumenty ekonomiczne utrzymują wzrost gospodarczy (choć jego tempo nieco się obniżyło) oraz niski stopień bezrobocia. Potwierdzają to twarde dane ekonomiczne.

Dzięki współpracy z PKN Orlen znacząco ograniczyliśmy tempo wzrostu cen paliw na stacjach. Obniżka akcyzy, zawieszenie opłat przy sprzedaży paliw i działania podejmowane przez spółkę doprowadziły do tego, że mamy jedno z najniższych cen paliw w Europie. A przed nami przecież szczyt wiosennych prac polowych. Bardzo długo czekamy na zgodę Komisji Europejskiej na zastosowanie dopłat do nawozów.

Szkoda, że brukselscy biurokraci nie są w stanie patrzeć bardziej perspektywicznie. Będziemy przecież potrzebować więcej żywności. Oczywiście w Europie jej

nie zabraknie, ale wojna w Ukrainie z pewnością odbije się na światowej podaży zbóż. To spowoduje dalszy wzrost cen żywności.

Dlatego Europejski Zielony Ład powinien zostać ponownie dokładnie przemyślany. Przede wszystkim tempo dochodzenia do proponowanych wskaźników. Polska przyjęła bardzo łagodne wskaźniki. Jednak sytuacja spowodowana przez rosyjską agresję na Ukrainę wymaga nowego podejścia i uwzględnienia zmian globalnej sytuacji na rynkach zarówno surowców energetycznych, jak i żywnościowych.

Ponadto niektóre elementy Europejskiego Zielonego Ładu powinny być natychmiast wstrzymane. Nie wyobrażam sobie np. wyłączenia gruntów z produkcji rolnej w chwili, gdy tylu ludzi ucieka przed wojną, a w Ukrainie, spichlerzu Europy, agresor strzela do rolników wychodzących w pole.

Tymczasem Komisja Europejska przedstawiła 23 marca pakiet środków nadzwyczajnych, w tym budżet w wysokości 500 mln euro na pomoc. Ten budżet jest niewystarczający. Biorąc pod uwagę, że te 500 mln jest przeznaczone dla całej Unii, polska część wyniesie niecałe 45 mln euro. Nie odpowiada to naszym potrzebom. To jedna dziesiąta kwoty, którą Polska wydała przez jeden miesiąc na pomoc ukraińskim uchodźcom. Przeznaczaliśmy już na przyjęcie uchodźców ponad 3 mld zł z naszych własnych zasobów. I na pewno nie przestaniemy pomagać.

Jednocześnie nie trudno nie zauważyć, że tak zasobne kraje jak Francja czy Niemcy, które opóźniają wprowadzenie bardzo drastycznych form nacisku na Rosję, dawno otrzymały już zgodę i pierwsze transze środków z funduszu odbudowy, a środki dla Polski w dalszym ciągu są blokowane.

Dobrze jednak, że coś się zaczyna zmieniać. Francuska prezydencja podczas ostatniego spotkania ministrów rolnictwa państw członkowskich poruszyła kwestię zmian w planach strategicznych. Wiele krajów na nowo przemyślało swoje plany strategiczne, ponieważ należy przede wszystkim zadbać o bezpieczeństwo żywnościowe. Właśnie dlatego zaproponowaliśmy rezygnację z wyłączenia 4 proc. gleb z produkcji rolnej.

Odnoszę wrażenie, że Komisja jest otwarta na tę propozycję, a kwestia bezpieczeństwa żywnościowego została potraktowana z należytą uwagą.

Nikt nie ma już wątpliwości, że jednym z najważniejszych zadań jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego. Dzięki polskim rolnikom mamy to zagwarantowane i powinniśmy być im wdzięczni za to, że przez tyle lat ciężko pracują, mimo niższego unijnego wsparcia niż to, które dostają rolnicy w „starej” UE.

W numerze:

MRiRW

Ruszył nabór wniosków o przyznanie dopłat	4
Zmiana ustawy o nawozach i nawożeniu	5
Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	7
Wsparcie produkcji ekologicznej w UE	9
Powołanie Rady Kobiet w Rolnictwie	11
Rekordowy eksport żywności z Polski	14
Posiedzenie AGRIFISH	19
Rozmowy polsko-ukraińskie	21
Spotkanie w Wyszehradzie	22
Winne grona w wielkim mieście	24
Jakość handlowa żywności w pigułce	26
Warunki obrotu materiałem siewnym	28

ARiMR

150 tys. zł premii dla młodych rolników	30
Modernizacja gospodarstw	31
Nawet 250 tys. zł na własną firmę na wsi	33
Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych z rozszerzonym wsparciem ...	34
Wypalanie traw i nieużytków rolnych niebezpieczne i karalne	35

KOWR

Dzierżawa i sprzedaż gruntów rolnych	36
--	----

KRUS

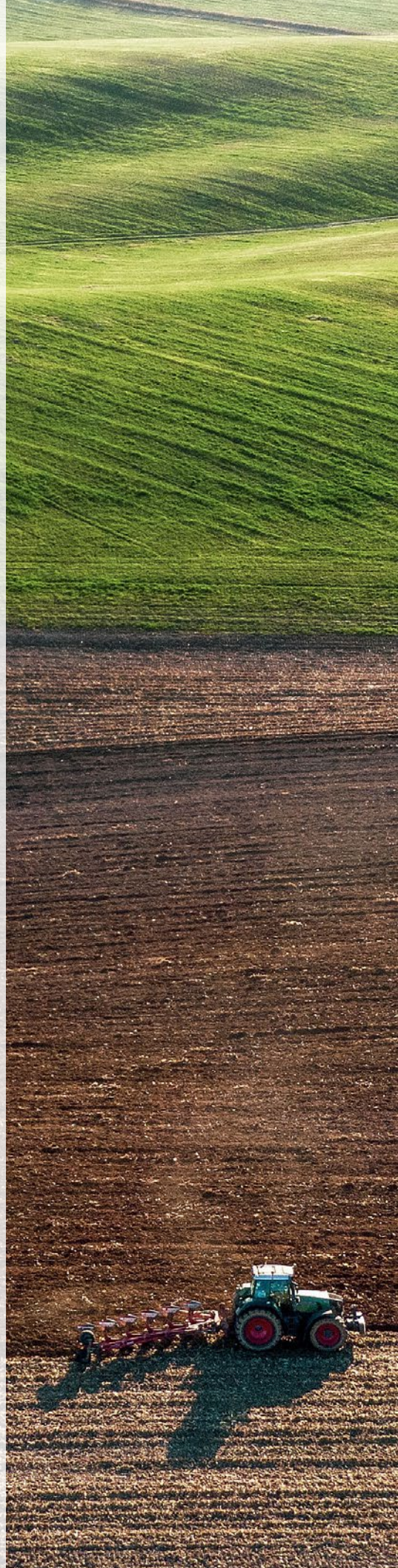
W rolnictwie można pracować bezpiecznie	39
---	----

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Ruszył nabór wniosków o przyznanie dopłat

15 marca rozpoczął się nabór wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności w ramach PROW 2014–2020 (dotyczy działań: *Rolnictwo ekologiczne, Dobrostan zwierząt, płatności ONW, Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz premii w ramach działania zalesieniowego*) za 2022 r.

Podstawowy termin naboru wniosków upływa 16 maja 2022 r. Złożenie wniosku po podstawowym terminie, nie później jednak niż do 10 czerwca 2022 r., będzie skutkowało obniżeniem kwoty płatności o 1 proc. za każdy dzień roboczy zwłoki.

Wnioski składa się w formie elektronicznej, za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus dostępnej na Platformie Usług Elektronicznych (ePUE) zamieszczonej na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (www.gov.pl/arimr).

W przypadku płatności bezpośrednich najważniejszą zmianą jest rozszerzenie katalogu dostępnych

instrumentów wsparcia o Uzupełniającą Płatność Podstawową.

Płatność ta, co do zasady, będzie przysługiwała do najważniejszych roślin uprawnych na gruntach ornych, w szczególności: zbóż, roślin oleistych, roślin wysokobiałkowych. Ponadto płatność będzie przysługiwała do gruntów ornych, na których nie jest prowadzona uprawa roślin, pod warunkiem dokonania zasiewu w celu podniesienia żyzności gleby oraz wymieszania lub przyorania masy roślinnej.

W ramach płatności nie będzie obowiązywał limit powierzchni – do jej otrzymania uprawnieni będą wszyscy rolnicy ubiegający się o jednolitą płatność obszarową.

W kampanii 2022 r. na płatność planuje się przeznaczyć 400 mln zł. Tak jak w przypadku pozostałych dopłat, rzeczywista wysokość stawki tej płatności będzie znana jesienią bieżącego roku – zostanie określona na podstawie powierzchni zgłoszonej przez rolników we wnioskach.

W przypadku PROW 2014–2020 zmiany wprowadzono w *Działaniu rolno-środowiskowo-klimatycznym*:

- uruchomiono dwa nowe pakiety – Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk oraz Pakiet 9. Retencjonowanie wody;
- rozszerzono katalog zwierząt wspieranych w ramach Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie o dwie rasy owiec i dwie rasy kóz;
- rozszerzono wdrażanie tzw. wariantów ptasich na całe obszary Natura 2000.

■ Nowe przepisy

15 marca 2022 r. weszły w życie następujące przepisy dotyczące:

- dopłat bezpośrednich:
- ✓ Ustawa z 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
- ✓ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 8 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania płatności bezpośrednich i płatności niezwiązanej do tytoniu,
- ✓ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 8 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinny

spełniać wnioski w sprawach dotyczących płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego,

- ✓ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 8 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie formularza wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego;
- dopłat w ramach PROW 2014–2020:
- ✓ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 8 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania *Dobrostan zwierząt* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
- ✓ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 8 marca

2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania *Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne* objętego programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,

- ✓ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 8 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie formularza wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach niektórych działań i poddziałań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Departament Komunikacji
i Promocji MRiRW
tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: ValentinValkov.Stock.adobe.com

Zmiana ustawy o nawozach i nawożeniu

Zmiana ma na celu wprowadzenie do polskiego porządku prawnego postanowień rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 z 5 czerwca 2019 r. ustanawiającego przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE.

■ Co zawiera projekt ustawy?

W projekcie ustawy dostosowano istniejące kompetencje organów do obowiązków wynikających z przepisów rozporządzenia nr 2019/1009, a także określono sprawy z obszaru udostępniania na rynku produktów nawozowych UE, nieregulowane w tym akcie prawnym, takie jak przeprowadzanie kontroli jakości i zgodności oznakowania tych produktów i ich właściwego stosowania

i przechowywania. Projekt ustawy nie zawiera zmian w zakresie wprowadzania do obrotu produktów regulowanych prawem krajowym, lecz dostosowuje i określa na nowo właściwości organów w odniesieniu do nadzoru nad produktami nawozowymi objętymi ustawodawstwem harmonizacyjnym.

W rozporządzeniu nr 2019/1009 rozszerzono, w stosunku do uchylonego rozporządzenia nr 2003/2003,

katalog produktów nawozowych objętych ustawodawstwem harmonizacyjnym. Katalog ten dotyczy teraz nie tylko nawozów mineralnych, lecz także wszystkich innych produktów nawozowych takich jak podłoża do upraw, polepszacze gleby, inhibitory, biostymulatory w tym organiczne i mikrobiologiczne, charakteryzujące się działaniem stymulującym wzrost roślin, jak również poprawiającym jakość gleby.

■ Jak teraz będzie wyglądała procedura?

Rozporządzenie nr 2019/1009, w przeciwieństwie do innych przepisów UE, nie narusza możliwości uregulowania przez ustawodawcę

tych samych produktów (nawozów i środków wspomagających uprawę roślin) w przepisach krajowych, umożliwiając tym samym równoległe wprowadzanie do obrotu takich produktów nawozowych, które nie będą podlegały ustawodawstwu harmonizacyjnemu.

Produkty nawozowe UE, wobec których stosuje się zasady określone w rozporządzeniu nr 2019/1009, są przedmiotem oceny zgodności z właściwymi przepisami UE, a także podlegają nadzorowi określone-

opracowaniem i stosowaniem procedur koniecznych do udzielenia notyfikacji jednostkom oceniającym zgodność, należeć będą również czynności w zakresie ograniczania lub cofania notyfikacji, a także informowania Komisji Europejskiej o podjętych działaniach. Ocenę oraz monitorowanie tych jednostek powierzono Polskiemu Centrum Akredytacji.

Produkty nawozowe UE będą podlegały nadzorowi w zakresie ich zgodności z przepisami rozpo-

■ Czy będzie okres przejściowy?

W rozporządzeniu nr 2019/1009, w przepisach przejściowych, wyznaczono dalszy status prawny nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE”, które zostały wprowadzone do obrotu przed 16 lipca 2022 r. Zgodnie z art. 52 rozporządzenia nr 2019/1009 produkty te będą mogły po tej dacie dalej podlegać dystrybucji, niemniej nie będzie już możliwości ich dalszego wprowadzania do obrotu. Pozostawiono natomiast konieczność nadzoru nad tymi produktami, zwłaszcza w zakresie ich właściwego oznakowania, stosowania i przechowywania. W przepisach przejściowych projektu wskazano, że organem sprawującym nadzór nad udostępnianiem tych produktów na rynku, w tym w szczególności kontrolującym ich jakość i zgodność z uchylonym rozporządzeniem nr 2003/2003, będzie sprawowała Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa w sposób analogiczny do nadzoru nad produktami nawozowymi UE.

■ Jakie będą przepisy w zakresie stosowania i przechowywania produktów nawozowych UE?

Rozporządzenie nr 2019/1009 nie reguluje w sposób szczegółowy stosowania i przechowywania produktów nawozowych UE. Z uwagi na odmienne warunki klimatyczne i geograficzne krajów członkowskich, rozwiązaniem to umożliwia wprowadzenie dodatkowych wymogów, których celem jest optymalizacja nawożenia w danym kraju oraz właściwa ochrona środowiska naturalnego. W projekcie ustawy zawarto propozycję przepisów uzupełniających ten zakres, nakładających obowiązek stosowania, przechowywania i transportu produktów nawozowych UE oraz nawozów oznaczonych znakiem

Nadzór i kontrolę stosowania oraz przechowywania produktów nawozowych UE oraz nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” będzie prowadziła Inspekcja Ochrony Środowiska

mu w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów.

Ocena zgodności produktów nawozowych UE będzie przeprowadzana przez upoważnione jednostki, które będą notyfikowane Komisji i pozostałym państwom członkowskim. Organem notyfikującym, zgodnie z art. 16c ustawy o nawozach i nawożeniu, jest minister właściwy do spraw gospodarki. Do jego zadań, poza

rozporządzenia nr 2019/1009. Organami nadzoru rynku, które będą przeprowadzały kontrole dotyczące tej zgodności, będą wojewódzcy inspektorzy ochrony roślin i nasiennictwa. Organy nadzoru rynku będą prowadzić kontrole w sposób określony w projekcie ustawy ustanawiającej ramy krajowego systemu nadzoru rynku produktów nieżywnościowych objętych unijnym prawodawstwem harmonizacyjnym (UC 113) przygotowywanym przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

„NAWÓZ WE” pozostających w obrocie, zgodnie z dołączanymi przez producentów instrukcjami i zaleceniami.

Inne wymogi wykraczające poza ww. zalecenia, które obecnie odnoszą się do nawozów i środków wspomagających uprawę roślin regulowanych prawem krajowym, zostaną wprowadzone do

porządku prawnego w terminie późniejszym – w projekcie nowej ustawy regulującej kwestie nawozowe, uwzględniającej zmiany na rynku nawozów spowodowane wejściem w życie rozporządzenia 2019/1009, a także innymi inicjatywami legislacyjnymi Komisji Europejskiej związanymi z programem *Fit for 55*. Jednostką prowadzącą

nadzór i kontrolę stosowania oraz przechowywania produktów nawozowych UE oraz nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” będzie Inspekcja Ochrony Środowiska.

Departament Hodowli
i Ochrony Roślin MRiRW
tel. 22 623 21 51

Zdjęcie: Ronstik.Stock.adobe.com

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne Zmiany w 2022 r.

W związku z zatwierdzeniem przez Komisję Europejską (KE) zmiany Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014–2020 w zakresie *Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego*, dokonano nowelizacji przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego¹.

Opisane zmiany przepisów, dokonane decyzją wykonawczą KE C(2021) 6553 z 31 sierpnia 2021 r., będą miały zastosowanie do wszystkich wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych złożonych w ramach kampanii naboru wniosków 2022 r., która rozpoczęła się 15 marca 2022 r.

Należy podkreślić, że rok 2022 będzie ostatnim, w którym będzie możliwe rozpoczęcie nowych zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach PROW 2014–2020. W 2023 r. oraz w latach późniejszych będą składane jedynie wnioski kontynuacyjne.

■ Zmiany dotyczące wprowadzenia Pakietu 8. *Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk*

Pakiet ten stanowi instrument wsparcia zrównoważonego gospodarowania na trwałych użytkach zielonych i będzie wdrażany na

obszarach położonych poza siecią Natura 2000.

Zobowiązania rolników w ramach tego pakietu są podejmowane na okres jednego roku i są następujące:

- Warunkiem przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach Pakietu 8. jest posiadanie przez rolnika co najmniej jednej sztuki zwierzęcia z gatunków: bydło domowe, bawoły domowe, kozy, owce lub konie.
- W ramach pakietu rolnicy zobowiązują się do realizacji wymogów związanych z ekstensywnym użytkowaniem łąk i pastwisk – kośnym, pastwiskowym oraz kośno-pastwiskowym.
- Główne wymogi są związane przede wszystkim z opóźnionym terminem koszenia/wypasu i ograniczoną częstotliwością koszenia/obsadą zwierząt, koniecznością pozostawiania powierzchni niewykoszonych.

- Ograniczone jest nawożenie i stosowanie środków ochrony roślin.

- Zakazane jest m.in. przeorywanie, natomiast włókovanie i bronowanie jest możliwe tylko w określonym terminie.

- W ramach pakietu rolnik będzie zobowiązany do posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej, sporządzanego przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego. Rolą doradcy będzie również doprecyzowanie wymogów zobowiązania, tak aby były one dostosowane zarówno do uwarunkowań ekonomicznych danego gospodarstwa, jak i do uwarunkowań przyrodniczych danego obszaru.

- Rolnik będzie zobowiązany do złożenia do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w odpowiednim terminie informacji sporządzonej na formularzu udostępnionym przez ARiMR,

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. 2015 poz. 415 z późn. zm.).

Warunkiem przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach Pakietu 8. jest posiadanie przez rolnika co najmniej jednej sztuki zwierzęcia z gatunków: bydło domowe, bawoły domowe, kozy, owce lub konie

zawierającej wskazanie wymogów określonych przez doradcę rolno-środowiskowego.

Stawka płatności dla Pakietu 8. wynosi 838 zł/ha.

W ramach Pakietu 8. będzie stosowany mechanizm degresywności płatności, tj.:

- ✓ 100 proc. stawki płatności – za powierzchnię gruntów od 0,1 do 50 ha,
- ✓ 75 proc. stawki płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 50 do 100 ha,
- ✓ 60 proc. stawki płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 100 ha.

■ Zmiany dotyczące wprowadzenia nowego Pakietu 9. **Retencjonowanie wody**

Celem tego pakietu jest promowanie retencjonowania wody, a w efekcie poprawa gospodarki wodnej oraz zachowanie siedlisk hydrogenicnych.

Wdrażanie Pakietu 9. jest ograniczone do gruntów, na których równocześnie jest realizowane zobowiązanie w ramach: Pakietu 4. *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000*,

Pakietu 5. *Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000* (z wyłączeniem wariantu 4.3 i 5.3. *Murawy*) lub Pakietu 8. *Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk*.

Zobowiązania rolników w ramach tego pakietu są podejmowane na okres jednego roku i są następujące:

- Płatności będą przyznawane do gruntów, na których potwierdzono, z wykorzystaniem zdjęć satelitarnych, wystąpienie zalania lub podtopienia (tj. stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80 proc. przez co najmniej 12 następujących po sobie dni w okresie od 1 maja do 30 września). Minimalna zwarta powierzchnia zalania lub podtopienia, do której będzie przyznawana płatność, wynosi 0,1 ha.

- Płatność oparta jest na rezultatach tzw. *result-based* (odmiennie niż obecnie wdrażane pakiety oparte na zarządzaniu *management-based*). Beneficjent we wniosku będzie zaznaczał jedynie pole (*check-box*), co będzie stanowiło deklarację ubiegania się o przyznanie płatności w ramach Pakietu 9.

- W ramach tego pakietu beneficjent nie będzie zobowiązany do posiadania planu działalności rolno-środowiskowej.

Stawka płatności dla Pakietu 9. wynosi 260 zł/ha.

■ Zmiany w ramach Pakietu 7. **Zachowanie zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie**

Od 15 marca 2022 r. wsparcie w ramach Pakietu 7. można uzyskać do dodatkowych, wcześniej niewspieranych, ras owiec: polskiej owcy górskiej i białogłowej owcy mięsnej oraz dwóch dodatkowych ras kóz: kazimierzowskiej i sandomierskiej. Wymagana minimalna liczebność owiec matek dla tych ras wynosi co najmniej 15 sztuk. W przypadku nowych ras kóz minimalna liczebność kóz matek jest taka, jak dla ras dotychczas wspieranych, tj. minimum 3 sztuki.

■ Zmiany w Pakiecie 1. **Rolnictwo zrównoważone i w Pakiecie 2. Ochrona gleb i wód**

W ramach Pakietów 1. i 2. dotychczas zakazane było wykonywanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych przed dniami odpowiednio: 15 lutego i 1 marca. Zgodnie ze zmianą przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego zakaz ten nie będzie dotyczył zabiegu mulczowania.

Dopuszczenie zabiegu mulczowania międzyplonów w ramach Pakietów 1. i 2. stanowi uproszczenie dla beneficjentów, ponieważ będą mieli możliwość dostosowania sposobu produkcji do warunków pogodowych przy zapewnieniu realizacji celów środowiskowych.

■ Zmiany w ramach wariantów ptasich Pakietu 4. **Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000**

Zmiany polegają na umożliwieniu podejmowania zobowiązań w ramach wariantów ptasich Pakietu 4.,

czyli dotyczących ochrony siedlisk lęgowych ptaków na całym obszarze Natura 2000.

Dotychczas warianty ptasie, czyli dotyczące ochrony siedlisk lęgowych ptaków, tj. 4.8–4.11 Pakietu 4. *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000*, mogły być realizowane tylko na działkach rolnych położonych na wyznaczonych obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO). Od 15 marca 2022 r. możliwe jest podejmowanie zobowiązań w ramach wariantów ptasich na całym obszarze Natura 2000, tj. również na specjalnych obszarach ochrony siedlisk (SOO) lub na obszarach mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW).

Należy zwrócić uwagę, że jeżeli dla SOO lub OZW nie został ustanowiony plan ochrony albo plan zadań ochronnych, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wariantów ptasich będzie przyznawana, jeżeli regionalny dyrektor ochrony środowiska (RDOŚ),

Od 15 marca 2022 r. możliwe jest podejmowanie zobowiązań w ramach wariantów ptasich na całym obszarze Natura 2000

który sprawuje nadzór nad tymi obszarami, potwierdzi pisemnie, że dany wariant może być realizowany. Kopię tego potwierdzenia beneficjent będzie zobowiązany złożyć do kierownika biura powiatowego ARiMR w odpowiednim terminie, a także będzie ona

załącznikiem do planu działalności rolnośrodowiskowej.

Departament Płatności
Bezpośrednich
MRiRW
tel. 22 623 12 34

Zdjęcia: Fotolia, Sabina.Stock.adobe.com

Wsparcie produkcji ekologicznej w UE

Dzień Rolnictwa Ekologicznego UE i unijne nagrody ekologiczne

Zgodnie z *Planem działania dotyczącym rozwoju produkcji ekologicznej* Komisji Europejskiej (KE), KE wraz z Parlamentem Europejskim i Radą Unii Europejskiej (UE) podpisały wspólną deklarację, zgodnie z którą 23 września uznano Dniem Rolnictwa Ekologicznego w Unii Europejskiej. Celem jest podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat produkcji ekologicznej.

Rozwój ekologicznych: rolnictwa, akwakultury i produkcji żywności w znacznym stopniu przyczynia się do ograniczenia stosowania nawozów chemicznych, pestycydów i antybiotyków wobec zwierząt, a ponadto pozytywnie wpływa na klimat, środowisko, żyzność gleby, różnorodność biologiczną i dobrostan zwierząt.

Produkcja ekologiczna odgrywa kluczową rolę w osiąganiu celów Europejskiego Zielonego Ładu, strategii „Od pola do stołu” oraz unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030. Aby wesprzeć realizację celów tych strategii, KE przyjęła 25 marca 2021 r. Plan działania dotyczący rozwoju produkcji ekologicznej – COM(2021) 141 final. W Planie tym zapowiedziano ogłoszenie dnia

poświęconego rolnictwu ekologicznemu w UE, w ślad za czym ustanowiono 23 września Dniem Rolnictwa Ekologicznego w Unii Europejskiej.

■ Konkurs Nagrody Ekologiczne UE

W Planie przewidziano również wprowadzenie corocznych nagród za doskonałe wyniki w dziedzinie

ekologicznego łańcucha wartości. Nagrody mają wyróżnić najlepsze i najbardziej innowacyjne podmioty ekologiczne przyczyniające się do zmniejszenia wpływu presji rolnictwa na środowisko i klimat, a także do realizacji unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 i strategii „Od pola do stołu”.

Celem konkursu jest wyróżnienie podmiotów z całego ekologicznego łańcucha wartości, które opracowały innowacyjny, zrównoważony i inspirujący projekt przynoszący rzeczywistą wartość dodaną w dziedzinie produkcji ekologicznej i konsumpcji produktów ekologicznych.

W Konkursie przewidziano osiem nagród w siedmiu następujących kategoriach:

- Kategoria 1. Najlepszy rolnik ekologiczny (kobieta i mężczyzna);
- Kategoria 2. Najlepszy region ekologiczny;
- Kategoria 3. Najlepsze miasto ekologiczne;
- Kategoria 4. Najlepszy biookręg ekologiczny;
- Kategoria 5. Najlepsze małe lub średnie przedsiębiorstwo (MŚP) ekologiczne;
- Kategoria 6. Najlepszy sprzedawca detaliczny żywności ekologicznej;
- Kategoria 7. Najlepsza restauracja ekologiczna.

W jury dokonującym wyboru ostatecznych zwycięzców zasiądą przedstawiciele: Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Rady UE, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Europejskiego Komitetu Regionów, Copa-Cogeca oraz europejskiej grupy IFOAM.

Zwycięzcy otrzymają wyrazy uznania w postaci nagrody niefinansowej, a ich projekty zyskają większy rozgłos.

■ Kto może się zgłosić?

Do konkursu może zgłosić się osoba, podmiot lub instytucja działające

Produkcja ekologiczna odgrywa kluczową rolę w osiągnięciu celów Europejskiego Zielonego Ładu, strategii „Od pola do stołu” oraz unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030

w ekologicznym łańcuchu wartości, z ciekawym projektem, który zwiększa przystępność cenową lub dostępność produktów ekologicznych w UE. Zgłoszenia mogą nadsyłać tylko osoby prawne lub fizyczne, mające siedzibę lub miejsce zamieszkania w jednym z państw członkowskich UE.

■ Jak wysłać zgłoszenie?

Projekty zgłoszone do unijnych nagród ekologicznych muszą spełniać następujące kryteria:

- Zgłoszenia mogą nadsyłać tylko osoby prawne lub fizyczne, mające siedzibę lub miejsce zamieszkania w jednym z państw członkowskich UE.
- Zgłoszony projekt musi być realizowany w UE i wyraźnie odnosić się do jednej z siedmiu kategorii nagród/ośmiu nagród przewidzianych na 2022 r. Jeden projekt można zgłosić tylko w ramach jednej kategorii/nagrody. Każdy uczestnik konkursu może ubiegać się wyłącznie o jedną nagrodę.
- Zgłoszony projekt powinien być już w pełni wdrożony bądź jego realizacja powinna być na tak zaawansowanym etapie, aby jury mogło go ocenić (tj. fizyczna realizacja projektu powinna być na

takim etapie, aby możliwe było wskazanie, w jakim stopniu osiągnięto zamierzone cele).

- Zgłoszenia muszą być sporządzone w jednym z języków urzędowych UE.

Zgłoszenia należy nadsyłać od 25 marca do 8 czerwca 2022 r. za pośrednictwem linków dostępnych pod adresem: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/organic-farming/organic-action-plan/eu-organic-awards_pl#awardceremony.

■ Uroczystość wręczenia nagród

Uroczystość wręczenia nagród odbędzie 23 września 2022 r. – w Dniu Rolnictwa Ekologicznego w UE.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi serdecznie zaprasza do udziału w konkursie oraz podniesienia tym samym poziomu świadomości społecznej w UE na temat zalet i korzyści wynikających z prowadzenia produkcji ekologicznej.

Departament Rolnictwa
Ekologicznego i Jakości Żywności
MRiRW
tel. 22 623 16 32

Zdjęcie: VectorMine.Stock.adobe.com

Powołanie Rady Kobiet w Rolnictwie

8 marca 2022 r. została powołana Rada Kobiet w Rolnictwie. Akty powołania wręczył wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk. Przewodniczącą została sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Anna Gembicka.

Zgodnie z zapisami Zarządzenia nr 7 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 8 marca 2021 r. w sprawie powołania Rady Kobiet w Rolnictwie jest ona organem pomocniczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. Urz. Min. Rol. i Roz. Wsi 2021 poz. 8 oraz 2022 r. poz. 1).

– Mam nadzieję, że dzisiejszy dzień inauguracji prac Rady Kobiet w rolnictwie będzie dobrym dniem dla podejmowania mądrych decyzji w rolnictwie. Mądrych, dzięki pomocy kierowanej przez kobiety – powiedział podczas uroczystego wręczenia aktów powołania do Rady szef resortu rolnictwa. Wicepremier podkreślił także, że jesteśmy w szczególnym momencie nie tylko ze względu na Międzynarodowy Dzień Kobiet, lecz także z powodu wojny w Ukrainie. Henryk Kowalczyk wyraził wdzięczność wszystkim kobietom w Polsce, które wspierają uchodźców.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Anna Gembicka, przewodnicząca Rady Kobiet w Rolnictwie, podkreśliła, że rola kobiet w życiu społecznym jest coraz większa. Wiceminister Gembicka zauważyła także, że pierwszy raz w historii mamy sytuację, kiedy szefami instytucji rolniczych podległych Ministerstwu są właśnie kobiety. Kobiety są również liderkami wielu organizacji branżowych, związków zawodowych, organizacji pozarządowych, kół gospodyń wiejskich, a także prowadzą gospodarstwa rolne. Sekretarz stanu dodała, iż ma nadzieję, że Rada będzie takim organem dla kobiet i dla Ministerstwa, który będzie przekazywał

wiele postulatów, przekuwanych następnie w działania ustawowe, a także w różnego rodzaju projekty.

Kadencja Rady będzie trwać trzy lata, a w jej skład może wchodzić nie więcej niż 20 osób.

■ Skład Rady Kobiet w Rolnictwie

W skład Rady wchodzi:

- przewodniczący;
- zastępca przewodniczącego;
- po jednej przedstawicielce z:
 - ✓ Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
 - ✓ Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
 - ✓ Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa,
 - ✓ jednostek doradztwa rolniczego,
 - ✓ Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi;
- przedstawicielki z ogólnopolskich, zarejestrowanych organizacji rolniczych, przetwórczych oraz samorządu rolniczego;
- przedstawicielka kół gospodyń wiejskich;
- przedstawicielka jednostek samorządu terytorialnego;
- przedstawicielki kobiet działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich;
- sekretarz.

■ Zadania Rady Kobiet w Rolnictwie

Podczas uroczystej inauguracji Rady szef resortu rolnictwa powiedział, że jej zadaniem, jako ciała doradczego, jest proponowanie rozwiązań korzystnych dla rolnictwa, a zwłaszcza dla kobiet pracujących w tym sektorze.

Do szczegółowych zadań Rady Kobiet w Rolnictwie należą:

- analiza bieżącej sytuacji kobiet na obszarach wiejskich i identyfikowanie problemów;
- rekomendowanie i podejmowanie inicjatyw w zakresie polepszenia lub wzmacniania pozycji i roli kobiet na obszarach wiejskich i ich aktywizacji;
- przeciwdziałanie dyskryminacji, w szczególności kobiet ze szczególnymi potrzebami (niepełnosprawnych);
- inicjowanie i wspieranie akcji społecznych, szkoleń, debat, konferencji oraz programów i kampanii społecznych, podnoszących świadomość społeczną w zakresie praw kobiet;
- opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących obszarów bezpośrednio lub pośrednio związanych z równouprawnieniem oraz sytuacją kobiet i dziewcząt;
- współpraca z komórkami organizacyjnymi w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz jednostkami podległymi Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi lub przez niego nadzorowanymi w zakresie działań na rzecz równości i respektowania praw kobiet, w tym dotyczących polityki rodzinnej, dostępności opieki zdrowotnej, profilaktyki zdrowia psychicznego, ochrony przed przemocą, aktywizacji zawodowej i równouprawnienia we wszystkich dziedzinach życia;
- wspieranie i rekomendowanie działań mających na celu promowanie:
 - ✓ dobrych praktyk w rolnictwie i przetwórstwie,

- ✓ ekologicznej żywności,
- ✓ dziedzictwa i kultury wsi,
- ✓ pozytywnych aspektów życia na terenach nieurbanizowanych;
- podejmowanie innych działań bezpośrednio lub pośrednio związanych z szeroko pojętą sytuacją kobiet w rolnictwie.

■ Dodatkowe działania przewodniczącego

W celu realizacji wymienionych zadań przewodniczący Rady będzie mógł dodatkowo:

- zapraszać, z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Rady, inne osoby w charakterze ekspertów z głosem doradczym;
- tworzyć grupy robocze i tematyczne złożone z członków Rady oraz innych osób zaproszonych do udziału w pracach Rady;
- zlecać wykonanie opracowań, analiz, raportów i ekspertyz.

■ Lista kobiet powołanych w skład Rady Kobiet w Rolnictwie

- Przewodnicząca Rady Kobiet w Rolnictwie: Anna Gembicka – sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Pełnomocnik Rządu ds. lokalnych inicjatyw społecznych.
- Przedstawicielki Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, jednostek doradztwa rolniczego oraz Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi:
 - ✓ Aleksandra Hadzik – prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
 - ✓ Halina Szymańska – prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
 - ✓ Małgorzata Gośniowska-Kola – p.o. Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa,

Zadaniem Rady Kobiet w Rolnictwie jest proponowanie rozwiązań korzystnych dla rolnictwa, a zwłaszcza dla kobiet pracujących w tym sektorze

- ✓ Katarzyna Boczek – zastępca dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
- ✓ Katarzyna Saks – dyrektor Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi.
- Przedstawicielki ogólnopolskich, zarejestrowanych organizacji rolniczych, przetwórczych oraz samorządu rolniczego:
 - ✓ Teresa Hałas – posłanka na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przewodnicząca NSZZ Rolników Indywidualnych Solidarność,
 - ✓ Barbara Gładysz – pracuje w Inspekcji Sanitarnej. Jest rzeczoznawcą ds. sanitarnohigienicznych. Posiada gospodarstwo rolne. Absolwentka Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Krakowie. Mieszka w podkrakowskiej wsi Wawrzeńczyce,
 - ✓ Justyna Jasińska – rolnik, społecznik, samorządowiec. Sprawuje urząd wójta gminy Kutno. Absolwentka Akademii Rolniczej w Poznaniu, Uniwersytetu im. Łazarskiego i Collegium Humanum w Warszawie. Wraz

- z mężem Pawłem prowadzi gospodarstwo rolne,
- ✓ Agnieszka Maliszewska – dyrektor Polskiej Izby Mleka, organizatorka Międzynarodowego Forum Spółdzielczości Mleczarskiej. Od 2019 r. pierwsza wiceprzewodnicząca COGECA. Odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi przez Prezydenta RP oraz Kawalerem Orderu za Zasługi dla Rolnictwa za wkład w umacnianie stosunków polsko-francuskich i dwustronnej wymiany w dziedzinie rolnictwa.
- Przedstawicielka kół gospodyń wiejskich: Justyna Rupniewska – społecznik, absolwentka historii na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego. Założycielka Koła Gospodyń Wiejskich w Sworzycach. Inicjator, założycielka, a także przewodnicząca pierwszej w Polsce Powiatowej Rady Kół Gospodyń Wiejskich.
- Przedstawicielka jednostek samorządu terytorialnego: Danuta Kędziorska-Cieszyńska – samorządowiec. Z wykształcenia politolog oraz familiolog. Najmłodsza kobieta

pełniącą funkcję wójta w Polsce. Wychowała się w małym gospodarstwie rolnym, mieszkanka wsi.

- Przedstawicielki kobiet działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich:

- ✓ Dorota Jamrozy – kierownik w Departamencie Rolnictwa Geodezji i Gospodarki Mieniem, a także pełnomocnik do spraw produktów tradycyjnych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie. Absolwentka Akademii Rolniczej w Krakowie. Laureatka wielu nagród, m.in. „Zasłużony dla Polskiej Ekologii” oraz „Klucz do Polskiej Spizarni”,
- ✓ Agnieszka Sendor – współzałożycielka gospodarstwa rybackiego Pstrąg Ojcowski w Ojcowie. Działając na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, za swoje aktywności w 2018 r. wraz z mamą uznana została przez Organizację COPA – COGECA działającą przy Parlamencie Europejskim w Brukseli za „Najbardziej Innowacyjną Rolniczkę w Europie”. W 2019 r. otrzymała tytuł Ambasadora ds. Innowacji w Rolnictwie europejskiego projektu LIAISON,

- ✓ Maria Sikorska – dziennikarka, autorka i prowadząca telewizyjnego programu „Z klimatem i z pasją” w Polsat News. Laureatka wielu nagród branżowych, która otrzymała również ministerialne odznaczenie „Zasłużony dla rolnictwa”. Prezeska Stowarzyszenia Liderki Innowacji – aktywizującego, promującego i łączącego kobiety polskiej wsi,
- ✓ Ewa Maria Słodyczka – społecznik, aktywistka, organizator i lider wielu lokalnych społeczności. Mieszkanka wsi Kościelisko, położonej na Podhalu. Współzałożycielka i przewodnicząca Koła Gospodyń Wiejskich w Kościelisku. Propagatorka działań mających na celu promocję jagnięciny podhalańskiej,
- ✓ Elżbieta Szumska – sołtys wsi Ciemnoszyje, Radna Gminy Grajewo, Delegatka Rady Powiatowej do Walnych Zgromadzeń w Podlaskiej Izbie Rolniczej. Członek Ochotniczej Straży Pożarnej. Aktywnie działa w Kole Gospodyń Wiejskich,
- ✓ Beata Szymańska – doktor nauk rolniczych Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Zajmuje

się hodowlą zachowawczą konika polskiego, a także kur czubatek staropolskich. Mieszka we wsi Zaborowo, koło Książa Wielkopolskiego. Aktywny członek Koła Gospodyń Wiejskich Zaborowo,

- ✓ Anna Węglowska – kierownik placówki terenowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Łławie. Prowadzi gospodarstwo rolne nastawione na hodowlę bydła mlecznego rasy Wagyu. Wywodzi się z rodziny rolniczej i jest bardzo związana ze środowiskiem rolniczym.
- ✓ Sekretarz Rady Kobiet w rolnictwie: Natalia Latocha – zastępca dyrektora Departamentu Oświaty i Polityki Społecznej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Z wykształcenia prawnik oraz sekuritolog. W Ministerstwie zajmuje się współpracą z organizacjami pozarządowymi, w tym kołami gospodyń wiejskich, a także działaniami związanymi z szeroko pojętą sytuacją kobiet, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet na obszarach wiejskich.

■ Pierwsze posiedzenie

Wiceminister Anna Gembicka, przewodnicząca Rady Kobiet w Rolnictwie, poinformowała, że jednym z tematów rozmów podczas pierwszego posiedzenia, które odbyło się 8 marca br., po uroczystym wręczeniu aktów powołania do Rady była sytuacja na Ukrainie. – *Rozmawialiśmy między innymi o tym, jak my kobiety możemy pomóc, wesprzeć uchodźców i co jeszcze możemy zrobić w związku z sytuacją, jaka jest w Ukrainie* – podkreśliła wiceminister Anna Gembicka.

Departament Oświaty
i Polityki Społecznej
MRiRW

tel. 22 623 15 75

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Rekordowy eksport żywności z Polski

Dane wstępne z 2021 r.

Saldo w obrotach artykułami rolno-spożywczymi było dodatnie, a wyniki polskiego handlu zagranicznego tymi artykułami były w 2021 r. najlepsze w historii. Najwięcej towarów rolno-spożywczych zostało sprzedanych, tak jak od wielu lat, do Niemiec. Również z tego kraju pochodziło najwięcej towarów importowanych. Wartość polskiego eksportu ogółem była o 19 proc. wyższa niż rok wcześniej, a polskiego importu ogółem o 24,8 proc.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w 2021 r. wartość polskiego eksportu ogółem wyniosła 285,8 mld euro i była o 19 proc. wyższa niż rok wcześniej. Dla porównania, w 2020 r. był to poziom 14,3 proc. Natomiast wartość polskiego importu ogółem w 2021 r. wyniosła 286,4 mld euro, co oznaczało wzrost o 24,8 proc. w porównaniu do 2020 r. Udział artykułów rolno-spożywczych w wartości całego polskiego importu stanowił 8,6 proc., zaś w 2020 r. był on na poziomie 9,9 proc. Tym samym saldo obrotów w całym polskim handlu zagranicznym było ujemne i wyniosło 0,6 mld euro (w 2020 r. było dodatnie – wynosiło 10,5 mld euro).

■ Eksport artykułów rolno-spożywczych

W 2021 r. wartość eksportu artykułów rolno-spożywczych wyniosła 37 393 mln euro, co oznaczało wzrost o ok. 9 proc. w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku. W 2020 r. wartość zagranicznej sprzedaży była na poziomie 34 310 mln euro.

Sprzedaż do państw Unii Europejskiej¹ (UE) wzrosła w tym okresie o ponad 11 proc., do wartości 27 117 mln euro. W strukturze eksportu rolno-spożywczego udział państw UE w porównaniu do 2020 r. zwiększył się z 71 do 72,5 proc.

● W 2021 r., jak miało to miejsce już od wielu lat, najwięcej artykułów

W 2021 r. saldo w obrotach artykułami rolno-spożywczymi osiągnęło poziom 12 733 mln euro

rolno-spożywczych sprzedano do Niemiec. Wartość tego eksportu wyniosła 9388 mln euro i w porównaniu do 2020 r. był to wzrost o 8,9 proc. (w 2020 r. – 8623 mln euro). Eksport do Niemiec stanowił 25,1 proc. wartości całego eksportu rolno-spożywczego zrealizowanego w 2021 r. Na rynek niemiecki najwięcej (wartościowo) sprzedano:

- ✓ papierosów (udział 13,3 proc.);
- ✓ ryb wędzonych, głównie łososia (6,3 proc.);
- ✓ mięsa drobiowego (6,3 proc.);
- ✓ wyrobów piekarniczych i cukierniczych, w tym m.in. herbatników i wafli (5 proc.);
- ✓ karmy dla zwierząt, głównie dla psów i kotów (4,7 proc.);
- ✓ czekolady i wyrobów zawierających kakao (4,7 proc.);
- ✓ filetów rybnych i mięsa rybiego (3,1 proc.);

- ✓ surowego mleka i śmietany (2,9 proc.);
- ✓ kukurydzy (2,8 proc.);
- ✓ ryb przetworzonych i zakonserwowanych (2,7 proc.);
- ✓ mięsa wołowego (2,5 proc.);
- ✓ soków z owoców, głównie soku jabłkowego (2,4 proc.).

Znaczący, bo ponad dwukrotny wzrost wartości sprzedaży do Niemiec odnotowano w przypadku olejów: rzepakowego, sojowego i słonecznikowego. O 61 proc. wzrosła sprzedaż jęczmienia, o 60 proc. wody mineralnej i gazowanej, o 58 proc. otrąb, śrut i innych pozostałości odsiewu, zaś o 29 proc. wzrosła wartość sprzedaży pszenicy. Natomiast o 18 proc. spadła wartość sprzedaży mięsa wieprzowego, a o 14,5 proc. grzybów i trufli.

● Na drugim miejscu wśród odbiorców polskich produktów

¹ Bez Wielkiej Brytanii.

rolno-spożywczych znalazła się Wielka Brytania (która już nie jest członkiem UE). W 2021 r. sprzedano na ten rynek towary o wartości 2973 mln euro, tj. o 4,2 proc. mniej niż przed rokiem (w 2020 r. – 3104 mln euro), zaś udział w całym eksporcie rolno-spożywczym wyniósł 7,9 proc. Wielka Brytania była odbiorcą głównie:

- ✓ przetworzonego i konserwowanego mięsa (12,9 proc.);
- ✓ mięsa drobiowego (12,7 proc.);
- ✓ czekolady i wyrobów zawierających kakao (10 proc.);
- ✓ wyrobów piekarniczych i cukierniczych, w tym m.in. herbatników i wafli (6,8 proc.);
- ✓ kielbas i podobnych produktów z mięsa (3,3 proc.).

W 2021 r. odnotowano m.in. blisko ośmiokrotny wzrost sprzedaży ziarna kukurydzy (z 7 do 55 mln euro), wzrost warto-

roku wzrost o 16,1 proc. (w 2020 r. – 1929 mln euro) i udział w eksporcie na poziomie 6 proc. Na rynek holenderski sprzedawano najczęściej:

- ✓ mięso drobiowe (12 proc.);
- ✓ papierosy (9 proc.);
- ✓ kukurydzę (5,6 proc.);
- ✓ soki owocowe, głównie sok jabłkowy (4,7 proc.);
- ✓ czekoladę i wyroby zawierające kakao (4 proc.).

Wzrost wartości eksportu odnotowano w przypadku kukurydzy (z 24 do 127 mln euro, tj. pięciokrotny), mięsa drobiowego (o 52 proc.), karmy dla zwierząt (o 37 proc.) oraz mrożonych owoców, głównie malin i truskawek (o 29 proc.). Znaczny spadek eksportu obserwowano m.in. w przypadku jaj ptasich w skorupkach (o 34,5 proc.), papierosów (ok. 34 proc.), mięsa wieprzowego (o 23,4 proc.) oraz mięsa wołowego (o 7,4 proc.).

- ✓ mięso konserwowane lub przetworzone (7,6 proc.);
- ✓ czekoladę oraz wyroby zawierające kakao (6,2 proc.);
- ✓ karmę dla zwierząt (5,4 proc.);
- ✓ wyroby piekarnicze i cukiernicze (5 proc.).

Wzrost wartości sprzedaży miał miejsce w przypadku kukurydzy (o 79,8 proc.), przetworzonego lub konserwowanego mięsa (o 44,4 proc.), wód mineralnych i gazowanych (o 37 proc.), mięsa drobiowego (o 31,2 proc.), filetów rybnych i innego mięsa rybiego (o 29,6 proc.) oraz karmy dla zwierząt (o 20,2 proc.). Spadek wartości eksportu odnotowano dla makucho rzepakowego (o 41,8 proc.) oraz papierosów (o 7,8 proc.).

● Na kolejnych miejscach pod względem wielkości eksportu były: Włochy, do których w 2021 r. sprzedano towary o łącznej wartości 1903 mln euro, Republika Czeska – 1592 mln euro, Hiszpania – 1100 mln euro, Rumunia – 948 mln euro oraz Belgia – 928 mln euro.

Do Włoch sprzedawano najczęściej papierosy i mięso wołowe. Republika Czeska była odbiorcą przede wszystkim mięsa drobiowego oraz wyrobów piekarniczych i cukierniczych (np. wafli, herbatników). Do Hiszpanii trafiały przede wszystkim takie towary, jak papierosy oraz mięso drobiowe. Do Rumunii najwięcej sprzedawano wyrobów piekarniczych i cukierniczych, karmy dla zwierząt oraz czekolady i wyrobów zawierających kakao. Natomiast do Belgii sprzedawano głównie papierosy, mięso drobiowe oraz czekoladę i wyroby zawierające kakao.

● Spośród państw spoza UE poza Wielką Brytanią najwięcej polskich towarów rolno-spożywczych trafiło do Ukrainy, osiągając wartość 811 mln euro. Oznaczało to wzrost o 6,7 proc. w porównaniu z 2020 r. Kolejnym państwem była Rosja,

Znaczącą pozycję w asortymencie towarów eksportowanych zajmuje mięso drobiowe

ści sprzedaży jabłek i gruszek o 65 proc., melasy o 55,5 proc., mięsa wołowego o 31,7 proc., zaś pomidorów o 16,6 proc. Natomiast o 50 proc. spadła wartość sprzedaży papierosów oraz o 17,5 proc. kielbas i podobnych produktów mięsnych.

● Trzecią pozycję zajęła Holandia, gdzie sprzedano towary o wartości 2240 mln euro. Oznaczało to w porównaniu do poprzedniego

● Na czwartym miejscu wśród największych odbiorców polskich towarów rolno-spożywczych znalazła się Francja. W 2021 r. sprzedano tam towary o wartości 2149 mln euro, co oznaczało wzrost o 16,1 proc. (w 2020 r. – 1851 mln euro) i udział w eksporcie na poziomie 5,7 proc. W analizowanym okresie do Francji sprzedano głównie:

- ✓ mięso drobiowe (13,6 proc.);

gdzie wyeksportowano towary o łącznej wartości 675,8 mln euro. W tym przypadku wartość eksportu wzrosła o 19 proc. Ponadto ważnymi odbiorcami polskiej żywności spoza UE były Stany Zjednoczone Ameryki (611,6 mln euro) – wzrost o 13,6 proc., Arabia Saudyjska (509,9 mln euro), co oznaczało spadek o 26,4 proc. w porównaniu do 2020 r. Znaczący eksport odnotowano również do Algierii (418 mln euro), Izraela (293 mln euro), Norwegii (270 mln euro), Białorusi (249 mln euro) oraz Chin (190 mln euro).

- Największy, bo prawie 2,5-krotny, wzrost wartości eksportu w porównaniu z 2020 r. odnotowano w handlu z Marokiem. Sprzedaż towarów do tego państwa osiągnęła poziom 135,5 mln euro (w 2020 r. było to 55,6 mln euro), głównie z powodu znaczącego eksportu zbóż (głównie pszenicy). Z kolei zwiększony eksport pszenicy, zagęszczonego mleka i śmietany oraz tytoniu przetworzonego do Algierii spowodował wzrost wartości sprzedaży do tego państwa o 66 proc., do poziomu 418 mln euro.

- Poza wymienionymi państwami odnotowano również istotny wzrost wartości sprzedaży towarów rolno-spożywczych z Polski m.in. do Mongolii (o 76 proc.), Kongo (o 64 proc.), Egiptu (o 59 proc.), Japonii (o 55 proc.), Singapuru (o 53 proc.) oraz Ghany (o 49 proc.).

- Spadła wartość eksportu towarów rolno-spożywczych m.in. do Tanzanii (o 97,9 proc.), Republiki Południowej Afryki (o 46 proc.), Hongkongu (o 35 proc.) oraz Kuwejtu (o 35 proc.).

- W 2021 r. pod względem wartości eksportowano głównie: papierosy, mięso drobiowe, wyroby piekarnicze i cukiernicze (herbatniki, wafle itp.), czekoladę i przetwory zawierające kakao, karmę dla zwierząt, mięso wołowe, przetworzone i konserwowane mięso,

ryby wędzone (głównie łososia), sery i twarogi, pszenicę, mięso wieprzowe, filety rybne i inne mięso rybne, soki owocowe (głównie sok jabłkowy), wody – w tym wody mineralne i gazowane, przetworzone i konserwowane ryby, przetwory spożywcze z mąki, owoce mrożone oraz tytoń przetworzony. Wartość

wzrost o 8,6 proc. w porównaniu do 2020 r. (22 703 mln euro).

Z państw UE sprowadzono towary rolno-spożywcze o wartości 16 519 mln euro, co oznaczało wzrost o 9,9 proc. w stosunku do 2020 r. Udział przywozu z państw UE stanowił 67 proc. ogólnej wartości importu towarów rolno-spo-

Największym odbiorcą ryb wędzonych, w tym głównie łososia, są Niemcy

eksportu wymienionych towarów stanowiła ok. 60 proc. ogólnego wywozu towarów rolno-spożywczych z Polski.

W porównaniu do 2020 r. znacząco, bo blisko dwukrotnie wzrosła wartość eksportu kukurydzy. Wyraźnie wzrosła również wartość zagranicznej sprzedaży mleka i śmietany w proszku (o 25 proc.), owoców mrożonych (o 25 proc.), soków owocowych (o 22 proc.), karmy dla zwierząt (o 18 proc.), mięsa przetworzonego lub konserwowanego (o 16 proc.) oraz mięsa drobiowego (o 15 proc.). Spadła natomiast wartość eksportu m.in. pszenicy (o 9,4 proc.), papierosów (o 4,2 proc.) oraz mięsa wieprzowego (o 3,2 proc.).

■ Import artykułów rolno-spożywczych

W 2021 r. zostały sprowadzone do Polski artykuły rolno-spożywcze na ogólną kwotę 24 660 mln euro, co oznaczało

żywczych do Polski, rok wcześniej było to 66,2 proc.

- Artykuły rolno-spożywcze, które importowano do Polski, tak jak w przypadku eksportu pochodziły głównie z Niemiec, a ich wartość w 2021 r. była na poziomie 5121 mln euro. Import z Niemiec w porównaniu z 2020 r. wzrósł o 10,2 proc. (w 2020 r. – 4645 mln euro) i stanowił 21 proc. importu rolno-spożywczego ogółem. W całym 2021 r. najwięcej pod względem wartości sprowadzono z Niemiec:

- ✓ karmy dla zwierząt;
- ✓ czekolady i wyrobów zawierających kakao;
- ✓ mięsa wieprzowego;
- ✓ kawy;
- ✓ wyrobów piekarniczych i ciastkarskich, w tym m.in. pieczywa, herbatników i wafli;
- ✓ przetworów spożywczych z mąki, kasz, mączki, w tym m.in. przetworów spożywczych dla niemowląt;

- ✓ serów;
- ✓ tytoniu przetworzonego, w tym tytoniu do palenia;
- ✓ oleju palmowego;
- ✓ zagęszczonych: mleka i śmietany, głównie w proszku;
- ✓ wyrobów cukierniczych, m.in. żelków, galaretek, cukierków i białej czekolady.
- Import z Holandii osiągnął wartość 2129 mln euro, z Hiszpanii – 1370 mln euro, z Włoch – 1312 mln euro, z Norwegii – 1163 mln euro, z Ukrainy – 930 mln euro, a z Francji – 909 mln euro. Ponadto znaczący udział w imporcie do Polski miały: Belgia, Dania, Republika Czeska, Argentyna, Brazylia oraz Węgry. Import z wszystkich wymienionych państw stanowił ok. 70 proc. wartości przywozu towarów rolno-spożywczych do Polski w całym 2021 r.

- W 2021 r., za sprawą znaczącego importu z Paragwaju makuchu sojowego, wartość importu towarów rolno-spożywczych z tego państwa wzrosła dwukrotnie w porównaniu z 2020 r., tj. z 78 do 158 mln euro. Ponadto większy import oleju rzepakowego wpłynął na wzrost o 90 proc. wartości importu rolno-spożywczego z Białorusi do poziomu ok. 108 mln euro. W 2021 r. odnotowano również wzrost wartości importu z Serbii o ok. 45 proc. (z 57 do 85 mln euro), głównie za sprawą zwiększonych zakupów mrożonych owoców (głównie malin). Z kolei o 29 proc. wzrosła wartość importu z Grecji z poziomu 170 do 219 mln euro, na co wpłynął większy niż rok wcześniej import do Polski świeżych owoców (głównie cytrusów) oraz tytoniu przetworzonego (m.in. ekstraktów

Zagęszczony sok jabłkowy to polski hit eksportowy

do 2129 mln euro) oraz Francja (o 16 proc., do 909 mln euro).

- Natomiast spadek wartości importu odnotowano m.in. z Wielkiej Brytanii o 42 proc., tj. do wartości 425 mln euro, co wynikało głównie z wyjścia tego państwa z UE i zmniejszenia importu większości towarów, które wcześniej były sprowadzane do Polski, w tym m.in.: mięsa, ryb, produktów mlecznych, kawy czy nawet czekolady i wyrobów zawierających kakao. Ponadto zmniejszony import bananów oraz kwiatów ciętych z Kolumbii spowodował spadek wartości przywozu z tego państwa o 18 proc. do poziomu 110 mln euro. W wyniku mniejszych zakupów świń z Danii odnotowano spadek wartości importu z tego państwa do 862 mln euro, tj. o 10 proc. Z kolei mniejszy import filetów rybnych i tytoniu nieprzetworzonego z Chin spowodował spadek wartości zakupów z tego państwa o ok. 4 proc., do wartości 405 mln euro.
- Pod względem wartości najważniejszymi towarami sprowadzanymi do Polski w 2021 r. były: karma dla zwierząt, mięso wieprzowe, ryby świeże, makuchy sojowe, czekolada i wyroby zawierające

Polskie pieczywo cukiernicze (herbatniki, wafle) znane jest na wszystkich kontynentach

Z Holandii sprowadzano do Polski najczęściej: roślin żywych, kwiatów ciętych oraz oleju palmowego, z Hiszpanii: owoców cytrusowych oraz mięsa wieprzowego, z Włoch: kawy, wina oraz czekolady i wyrobów zawierających kakao, a z Norwegii: ryb świeżych (głównie łososia) i filetów rybnych. Natomiast z Ukrainy na polski rynek trafiało najczęściej oleju sojowego i słonecznikowego oraz mrożonych owoców (głównie malin i borówek), a z Francji karmy dla zwierząt, kukurydzy oraz nasion rzepaku.

i esencji z tytoniu). Zwiększony import świeżych ryb i filetów rybnych wpłynął na wzrost wartości importu ze Szwecji o 30 proc. do poziomu 328 mln euro.

- Wartość importu towarów rolno-spożywczych do Polski wzrosła również m.in. z takich państw, jak: Ukraina (o 27 proc., do wartości 930 mln euro), Włochy (o 23 proc., do 1312 mln euro), Szwajcaria (o 23 proc., do 111 mln euro), Argentyna (o 21 proc., do 716 mln euro), Rosja (o 18 proc., do 307 mln euro), Holandia (o 18 proc.,

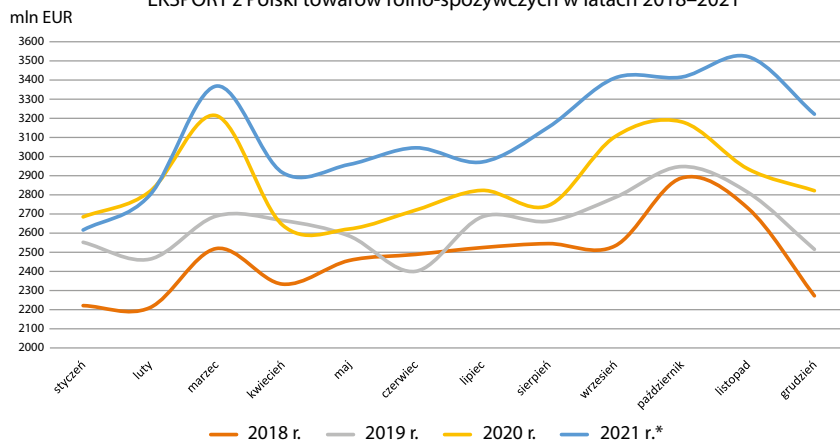
kakao, filety rybne, kawa, tytoń nieprzetworzony, wyroby piekarnicze i cukiernicze (np. wafle, herbatniki), owoce cytrusowe, tytoń przetworzony, sery oraz alkohol etylowy. W znaczących ilościach importowano również: przetwory spożywcze z mąki, wino, świnie, ryby mrożone, nasiona rzepaku, olej rzepakowy oraz banany. Import wymienionych towarów stanowił ok. 50 proc. całkowitej wartości przywozu towarów rolno-spożywczych do Polski.

Import karmy dla zwierząt pochodził głównie z Niemiec, mięsa wieprzowego z Niemiec i Belgii, ryb świeżych z Norwegii i ze Szwecji, makuchów sojowych z Argentyny i Brazylii, czekolady i wyrobów zawierających kakao z Niemiec, filetów rybnych z Norwegii i z Chin, kawy z Niemiec, tytoniu nieprzetworzonego z Brazylii. Wyroby piekarnicze i cukiernicze (np. wafle, herbatniki) importowano najczęściej z Niemiec, zaś owoce cytrusowe przywożono głównie z Hiszpanii.

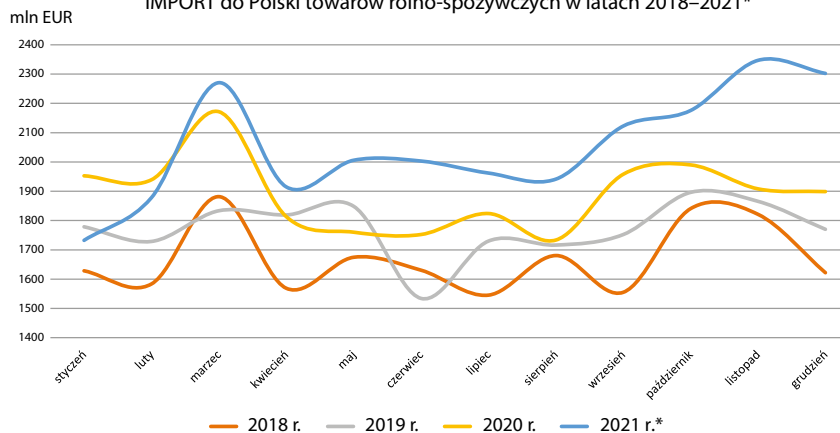
- W stosunku do 2020 r. znaczący wzrost wartości importu odnotowano m.in. w przypadku oleju rzepakowego – o 75 proc., do wartości 290 mln euro, zaś nasion rzepaku o blisko 60 proc., do poziomu 296 mln euro. Z kolei wartość przywozu owoców mrożonych (w tym głównie malin) wzrosła o 38 proc., osiągając wartość 272 mln euro. Wartość importu oleju palmowego wzrosła o 28 proc., do poziomu 259 mln euro. Ponadto wzrosła wartość importu makuchów sojowych o 25 proc., alkoholu etylowego (nieskażonego) o 18 proc., filetów rybnych o 15 proc. oraz karmy dla zwierząt o 27 proc.

- Spadła natomiast m.in. wartość importu świń o 28 proc., mięsa wieprzowego o 8 proc., tytoniu nieprzetworzonego o 7,8 proc., bananów o 5,6 proc. oraz owoców cytrusowych o 5,3 proc.

EKSPORT z Polski towarów rolno-spożywczych w latach 2018–2021*

IMPORT do Polski towarów rolno-spożywczych w latach 2018–2021*

* – dane wstępne

Opracowano na podstawie danych GUS oraz Ministerstwa Finansów

Saldo obrotów handlowych

Saldo w obrotach artykułami rolno-spożywczymi było dodatnie i w 2021 r. osiągnęło poziom 12 733 mln euro. Oznaczało to wzrost o 9,7 proc. w porównaniu z 2020 r. (plus 11 607 mln euro). Należy podkreślić, że były to najlepsze w historii wyniki polskiego handlu zagranicznego artykułami rolno-spożywczymi.

Saldo w obrotach z państwami UE (bez Wielkiej Brytanii) również było dodatnie i wyniosło 10 597 mln euro – w porównaniu do 2020 r. był to wzrost o ponad 13 proc., wówczas wartość ta była na poziomie plus 9351 mln euro.

- Najwyższe dodatnie saldo uzyskała Polska w obrotach z: Niemcami (plus 4268 mln euro), Wielką

Brytanią (plus 2548 mln euro), Francją (plus 1239 mln euro), Republiką Czeską (plus 850 mln euro), Rumunią (plus 711 mln euro) i Włochami (plus 591 mln euro).

- Natomiast zdecydowanie większy import od eksportu, a tym samym ujemne saldo, odnotowano m.in. w handlu z: Norwegią (minus 892 mln euro), Argentyną (minus 713 mln euro), Brazylią (minus 549 mln euro), Hiszpanią (minus 269 mln euro), Islandią (minus 96 mln euro) oraz z Danią (minus 93 mln euro).

Departament Rynków Rolnych
MRiRW

tel. 22 623 18 45

Zdjęcia: M.studio-, Nitr-, Cukmen-, OlivierTabary-, Photocrew.Stock.adobe.com

Posiedzenie AGRIFISH

21 marca br. minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk uczestniczył w posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w Brukseli.

Najważniejszymi tematami posiedzenia były plany strategiczne WPR oraz sytuacja na rynkach rolnych. W sprawach różnych Rada omówiła m.in. wniosek Polski dotyczący projektu rozporządzenia w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin.

■ Plany strategiczne WPR

W punkcie dotyczącym procesu zatwierdzenia planów strategicznych WPR, Komisja Europejska przedstawiła stan prac związanych z analizą planów strategicznych złożonych przez państwa członkowskie. Ze wstępnej oceny złożonych planów wynika, że wszystkie zawierają niezbędne elementy.

Prezentując stanowisko Polski, wicepremier Kowalczyk zaapelował do KE o jak najszybsze przekazanie oficjalnych uwag do projektu planu. – *Konieczne jest jak najszybsze zatwierdzenie planów strategicznych. Ocena planów powinna być przeprowadzona w oparciu o zobowiązania prawne wynikające wyłącznie z obowiązujących regulacji, bez nadinterpretacji przepisów i bez ustanawiania nowych wymogów, niemających podstawy w aktach bazowych* – podkreślił wicepremier. Zaapelował, by Komisja uwzględniła stan wyjściowy i uwarunkowania państw członkowskich w zakresie możliwości włączenia się w realizację wysokich ambicji Europejskiego Zielonego Ładu i związanych z nim strategii. To szczególnie istotne w momencie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie. – *W planach strategicznych należy zrezygnować w warunkowości z obowiązkowych*

wymogów, które będą zmuszały rolników do wyłączania gruntów z produkcji. Obecnie kluczowe jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w Ukrainie, w UE oraz dla uchodźców wojennych z Ukrainy – stwierdził wicepremier.

W trakcie dyskusji państwa członkowskie podkreśliły, że ocena planów powinna być oparta wyłącznie o przepisy obowiązującego prawa oraz zapewniać przejrzystość i równe traktowanie. Musi być również na tyle szybka, aby po-

Pojawiły się także sugestie, aby zastosować przynajmniej przez rok derogacje w zakresie dążenia do osiągnięcia celów strategii „Od pola do stołu” w świetle pogłębiającego się kryzysu oraz celem nadania priorytetu bezpieczeństwu żywnościowemu.

■ Sytuacja na rynku

Ministrowie omówili sytuację na rynkach rolnych, w szczególności po inwazji na Ukrainę. Na początku wysłuchali wystąpienia ministra rolnictwa Ukrainy Romana Leszczenki, który poinformował o wyzwaniach związanych z produkcją rolną w czasie trwających działań wojennych.

Najważniejszymi tematami marcowego posiedzenia AGRIFISH były plany strategiczne WPR oraz sytuacja na rynkach rolnych

zwolnić na przygotowanie legislacji krajowej, dostosowanie systemów IT oraz przeprowadzenie odpowiednich kampanii informacyjnych dla rolników i innych beneficjentów przed terminem uruchomienia planów strategicznych. Rolnicy muszą mieć odpowiednie informacje przed podejmowaniem decyzji produkcyjnych.

KE przedstawiła informację o aktualnej sytuacji rynkowej, zwracając uwagę na zagrożenia dla bezpieczeństwa żywnościowego na świecie, w szczególności w krajach Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu, co wiąże się również z wyzwaniami geopolitycznymi. Podkreśliła, że w UE nie ma zagrożenia niedoborami żywności. Prognozy

w zakresie zbiorów są dobre, ceny zbóż wysokie, więc Komisja liczy, że rolnicy będą starali się osiągnąć jak najlepsze plony pomimo wysokich kosztów produkcji. Ważne jest również zapewnienie przystępnej cenowo żywności dla konsumentów.

Komisja przypomniała, że przedstawionemu pod koniec marca komunikatowi w sprawie bezpieczeństwa żywnościowego będzie towarzyszył pakiet środków krótkoterminowych. Obejmie on uruchomienie dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny, instrument na podstawie art. 219. rozporządzenia PE i Rady nr 1308/2013, a także derogacje od niektórych obowiązków w ramach zazielenienia, celem zwiększenia produkcji przede wszystkim roślin białkowych. KE jest gotowa również na dopuszczenie od 16 października wypłaty zaliczek płatności bezpośrednich i działań w ramach rozwoju obszarów wiejskich.

Prezentując stanowisko Polski wicepremier Kowalczyk podkreślił, że rosyjski atak na Ukrainę jest realnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa żywnościowego i stabilności łańcuchów dostaw. Ukraina potrzebuje obecnie bezpośredniego wsparcia żywnościowego oraz wsparcia w zakresie utrzymania ciągłości produkcji rolnej w kolejnych latach gospodarczych.

Aby zwiększyć bezpieczeństwo żywnościowe i ustabilizować sytuację rynkową w Unii, niezbędne są pilne działania zwiększające swobodę prowadzenia produkcji rolnej. Dlatego też Polska popiera przedstawioną przez Komisję Europejską propozycję dotyczącą wykorzystania gruntów ugorowanych w ramach zazielenienia do wypasu lub produkcji, w tym do uprawy roślin wysokobiałkowych, z równoczesnym odstępstwem od zakazu stosowania środków ochrony roślin.

Wojna w Ukrainie spotęgowała problemy, jakie w Polsce

obserwowaliśmy już od dłuższego czasu na rynku trzody chlewnej oraz rynku jabłek. – *W związku z embargiem Białorusi na import z UE ucierpieli producenci jabłek, co spowodowało nadmierną podaż i niskie ceny. Z tego względu wnioskujemy o zastosowanie mechanizmu wycofania z rynku, polegającego np. na przeznaczeniu jabłek deserowych na cele przemysłowe. Mechanizm ten powinien objąć także producentów niezrzeszonych w organizacjach, analogicznie jak w przypadku embarga rosyjskiego* – stwierdził wicepremier. Zwrócił też uwagę, że pomoc powinna być również skierowana do małych gospodarstw, które są najbardziej zagrożone zaprzestaniem produkcji w konsekwencji kryzysu.

W dyskusji państwa członkowskie wyraziły solidarność z Ukrainą i chęć pomocy. Zwracano uwagę na rolę zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego UE i Ukrainy, ale też w wymiarze globalnym. Szereg delegacji podkreśliło znaczenie zachowania właściwego funkcjonowania wspólnego rynku oraz otwartego handlu międzynarodowego. Zwracano uwagę na problemy z dostępnością i cenami składników pasz oraz nawozów. Podkreślano szczególnie trudną sytuację sektorów produkcji zwierzęcej, zwłaszcza wieprzowiny i drobiu. Państwa członkowskie ogólnie poparły pakiet pomocy zapowiedziany przez KE.

■ Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin

Polska złożyła wniosek ws. obaw dotyczących projektu aktu ustawodawczego dot. zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin. Z naszej inicjatywy powyższy temat został wniesiony pod obrady wspólnie z 11 państwami członkowskimi, tj. Austrią, Bułgarią, Chorwacją, Estonią, Litwą, Łotwą, Maltą, Rumunią, Słowacją, Słowenią i Węgrami.

Przedstawiając wniosek, wicepremier Kowalczyk wyraził zaniepokojenie nieformalnymi informacjami dotyczącymi projektu nowego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie stosowania środków ochrony roślin w UE. Nasze obawy dotyczą proponowanego sposobu transpozycji celów redukcyjnych dla środków ochrony roślin do prawodawstwa unijnego. Chodzi o 50-procentowe ograniczenie stosowania środków ochrony roślin i ryzyka z tym związanego, które miałyby być wiążące zarówno dla Unii Europejskiej, jak i dla państw członkowskich. Ambitne cele Europejskiego Zielonego Ładu stałyby się zatem prawnie wiążące pomimo braku potwierdzenia możliwości ich realizacji w ocenach naukowych. – *Drastyczne ograniczenie stosowania środków ochrony roślin może uniemożliwić zapewnienie właściwej ochrony roślin, a tym samym utrzymanie produkcji rolnej, zagrażając bezpieczeństwu żywnościowemu Unii Europejskiej oraz pogarszając konkurencyjność unijnego rolnictwa. Niedostateczne uwzględnienie różnic pomiędzy państwami członkowskimi zakłócałoby także konkurencję na wspólnym rynku* – podkreślił wicepremier.

Odnosząc się do wniosku, Komisja Europejska stwierdziła, że nie może komentować wciąż nieoficjalnego projektu aktu legislacyjnego, ale zauważa obawy państw członkowskich i dużą zmianę realiów w związku z wybuchem wojny w Ukrainie. Jednocześnie podkreśliła jednak konieczność realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu”. Zapowiedziała, że propozycja legislacyjna zostanie przedstawiona z opóźnieniem, ale nie wskazała nowej daty.

Departament Współpracy
Międzynarodowej MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Rozmowy polsko-ukraińskie

Wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk 8 marca 2022 r. rozmawiał z ministrem polityki rolnej i żywności Ukrainy Romanem Leszczenko. W spotkaniu uczestniczył również sekretarz stanu w MRiRW Rafał Romanowski.

– *W imieniu własnym oraz Rządu Rzeczypospolitej Polskiej wyrażam solidarność z narodem ukraińskim i poparcie dla Ukrainy jako suwerennego, niepodległego państwa* – powiedział wicepremier Kowalczyk. Zapewnił o gotowości do udzielenia stronie ukraińskiej wsparcia w tych ciężkich chwilach, w tym żywnościowej pomocy humanitarnej. Wicepremier podkreślił podziw dla determinacji i odwagi narodu ukraińskiego, odpierającego rosyjską agresję. Złożył też wyrazy współczucia z powodu strat poniesionych przez Ukrainę podczas działań wojennych.

■ Pomoc w zakresie zakwaterowania i specustawa

Szef resortu rolnictwa i rozwoju wsi poinformował o dotychczas udzielonej i planowanej przez Polskę pomocy dla obywateli Ukrainy zmuszonych do opuszczenia kraju. Zwrócił uwagę na wsparcie m.in. w zakresie zapewnienia zakwaterowania dla uchodźców z Ukrainy. Wicepremier dodał, że specustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przewiduje przyznanie praw obywatelom Ukrainy na równi z obywatelami Polski w zakresie m.in. świadczeń społecznych

i dostępu do szkolnictwa. Rozwiązania prawne będą obowiązywać przez 18 miesięcy.

■ Żywnościowa pomoc humanitarna

Wicepremier Kowalczyk poinformował, że różnorodna pomoc dla Ukrainy, w tym humanitarna, już jest przez Polskę organizowana. Podkreślił, że ułatwieniem dla dostaw żywności z Polski do Ukrainy byłoby też potwierdzenie przez Kijów nieobowiązywania restrykcji przywozowych w ramach pomocy humanitarnej.

Minister Roman Leszczenko podziękował w imieniu własnym

i Prezydenta Ukrainy za życzliwość oraz wszelką pomoc udzielaną przez Polskę obywatelom Ukrainy. Poinformował o sytuacji w Ukrainie w zakresie zaopatrzenia w żywność i środki do produkcji rolnej.

■ Dane dotyczące eksportu i importu

Ukraina jest ważnym odbiorcą polskich towarów rolno-spożywczych, ale jeszcze większym

dostawcą tych towarów na rynek polski (w 2021 r. import wyniósł 930,4 mln euro). Mimo trudnej sytuacji związanej z pandemią COVID-19, w 2021 r. odnotowany został wzrost polskiego eksportu rolnego na rynek ukraiński o ok. 7 proc. (do 811,3 mln euro). Saldo dla Polski było ujemne i wyniosło 119,1 mln euro. Do Ukrainy eksportowaliśmy głównie: sery i twarogi (97,2 mln euro – 12 proc.

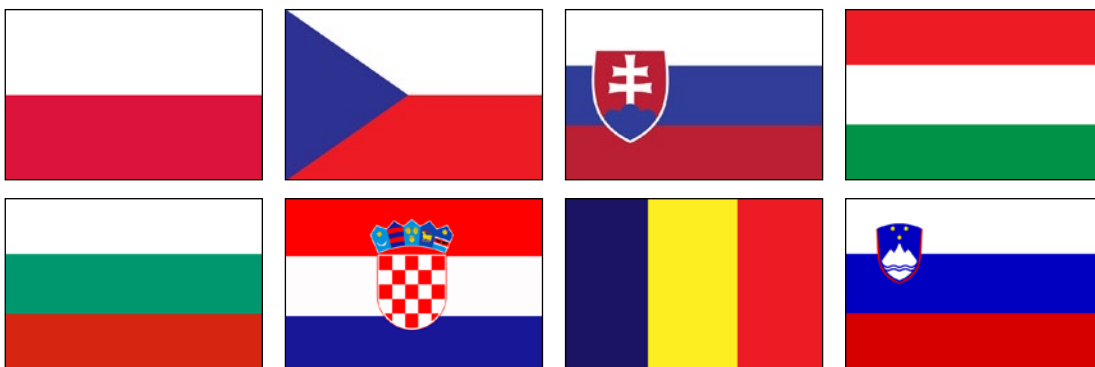
polskiego eksportu rolnego do Ukrainy), produkty używane do karmienia zwierząt, czekoladę i przetwory zawierające kakao, kawę oraz przetwory spożywcze gdzie indziej niewymienione z grupy CN 2106.

Departament Współpracy
Międzynarodowej MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: SENKI.Stock.adobe.com

Spotkanie w Wyszehradzie

Podsekretarz stanu w MRiRW Krzysztof Cieciora 4 marca 2022 r. uczestniczył w spotkaniu Ministrów Rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej (Polski, Republiki Czeskiej, Słowacji i Węgier) oraz Bułgarii, Chorwacji, Rumunii i Słowenii (GV4+4). W spotkaniu brał udział Komisarz UE ds. Rolnictwa Janusz Wojciechowski. Rozmowy odbyły się w Wyszehradzie, gdzie ponad 30 lat temu narodziła się idea współpracy państw naszego regionu.

Spotkanie służyło zacieśnieniu kontaktów i zbliżaniu stanowisk na rzecz skuteczniejszej realizacji interesów krajów Europy Środkowej na forum Unii Europejskiej. Ministrowie Rolnictwa państw poszerzonej Grupy Wyszehradzkiej podkreślali, że spotkanie odbywa się w bardzo trudnym momencie, kiedy zaatakowana przez Rosję Ukraina bohatersko walczy o swoją suwerenność. Wobec wojny na wschodzie kluczowego znaczenia nabierają kwestie zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w Europie i dostosowania unijnych strategii do nowych wyzwań.

■ Projekty planów strategicznych WPR

Głównym tematem rozmów były kwestie związane z procesem przyjmowania i oceny planów strategicznych Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Wiceminister Krzysztof Cieciora podkreślił, że Polska była jednym z pierwszych państw, które przekazały Komisji Europejskiej (KE) kompletny projekt Planu Strategicznego. – *Mamy nadzieję, że oficjalne uwagi zgłaszane przez Komisję Europejską będą wyczerpujące i kompleksowe oraz nie będą wykraczały poza wcześniej zgłoszone kwestie,*

aby nie opóźniać procedury przyjęcia dokumentu – zaznaczył wiceminister Cieciora.

Podsekretarz stanu podkreślił, że priorytetem Polski we wsparciu w ramach Planu Strategicznego są małe i średnie gospodarstwa. Realizując cel bardziej sprawiedliwego rozdziału wsparcia dochodów, Polska zamierza wdrażać uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów.

Wiceminister Cieciora poinformował także o rozpoczęciu prac nad systemem wdrożeniowym Planu. – *Dokładamy starań, aby*

Spotkanie Ministrów Rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii, Chorwacji, Rumunii i Słowenii (GV4+4) służyło zacieśnieniu kontaktów i zbliżaniu stanowisk na rzecz skuteczniejszej realizacji interesów krajów Europy Środkowej na forum Unii Europejskiej

system ten był prosty i transparentny dla beneficjentów, a służby doradcze przygotowane do zapewnienia odpowiednich usług dla rolników – powiedział.

Odnosząc się do planów KE dotyczących stosowania środków ochrony roślin, wiceminister Cieciora wyraził obawy, że cele redukcyjne, które powinny osiągnąć państwa członkowskie, nie uwzględniają różnic w „chemizacji rolnictwa” i stawiają w trudniejszej sytuacji państwa o niższym poziomie zużycia środków ochrony roślin, w tym Polskę i kraje poszerzonej Grupy Wyszehradzkiej. Zaproponował wzmocnienie współpracy państw regionu w celu skutecznego prezentowania wspólnego stanowiska w ramach przyszłych prac grup roboczych Rady.

W konkluzjach rozmów na ten temat Ministrowie podpisali Wspólną Deklarację Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii, Chorwacji, Rumunii i Słowenii w sprawie wkładu ich planów strategicznych w bardziej sprawiedliwe i ekologiczne rolnictwo europejskie. Dokument zawiera wiele istotnych postulatów i jest ważnym, wspólnym głosem krajów

naszego regionu w dalszej dyskusji na forum UE.

■ **Kwestie neutralności klimatycznej**

Drugim tematem rozmów ministrów były kwestie dotyczące zrównoważonych cykli węglowych i roli rolnictwa oraz ochrony gleby w osiągnięciu celów neutralności klimatycznej. – *Polska dostrzega potencjał rolnictwa węglowego i związanych z nim celów zwiększenia pochłaniania węgla przez systemy rolnicze oraz utrzymania już zmagazynowanego węgla w glebie. Uważamy jednak, że rolnicy powinni być za te działania odpowiednio wynagradzani* – powiedział wiceminister Cieciora podczas posiedzenia. Podkreślił znaczenie wspólnych działań realizowanych w obszarze badań i innowacji z udziałem wszystkich interesariuszy – rolników, przedstawicieli nauki, instytutów badawczych i doradztwa rolniczego. Poinformował, że część praktyk wpisujących się w rolnictwo węglowe została już zaplanowana w polskim Planie Strategicznym WPR 2023–2027.

■ **Zrównoważone systemy żywnościowe**

Ministrowie Rolnictwa dyskutowali także na temat zrównoważonych systemów żywnościowych i krótkiego łańcucha dostaw. – *W Polsce wprowadzono wiele regulacji prawnych z zakresu bezpieczeństwa żywności, zawierających ułatwienia w prowadzeniu działalności przez rolników produkujących żywność na małą i średnią skalę* – podkreślił wiceminister Cieciora. Poinformował o preferencjach podatkowych i przepisach krajowych, które obligują gminy do wyznaczenia w piątki i soboty miejsc do prowadzenia handlu przez rolników w zakresie produktów wytworzonych w ich gospodarstwach rolnych.

W ramach podsumowania tego tematu Ministrowie przyjęli konkluzje zawierające najważniejsze kwestie dotyczące zrównoważonych systemów żywnościowych z punktu widzenia współpracy regionalnej.

**Departament Współpracy
Międzynarodowej MRiRW
tel. 22 623 24 71**

Zdjęcia: Tendofyan.Stock.adobe.com,
archiwum MRiRW

Winne grona w wielkim mieście

Winnica ODR we Wrocławiu

Doradztwo rolnicze to nie tylko porady czy szkolenia – w ostatnich latach ośrodki doradztwa rolniczego (ODR) coraz szerzej rozwijają swoją ofertę demonstracji polowych, pokazów i praktycznych warsztatów. Oferują możliwość sprawdzenia lub „podejrzenia” różnych rozwiązań przed wprowadzeniem ich do praktyki w gospodarstwie. Doświadczalna winnica we Wrocławiu to projekt umożliwiający współpracę ODR z winiarzami z regionu.

Rolnicy mogą sprawdzić, jak działają różne – często bardzo innowacyjne – rozwiązania przed zainwestowaniem w nie swoich pieniędzy, a jednocześnie, korzystając z usług ODR, mogą być pewni, że otrzymują informacje i porady, które są wiarygodne i obiektywne. Demonstracje polowe to nie tylko nowości odmianowe i agrotechniczne typowych roślin uprawnych. W zależności od potrzeb i specyfiki regionu mogą one dotyczyć innowacyjnych rodzajów produkcji roślinnej, np. uprawy winogron.

Winnica nienależąca do winiarza, ale instytucjonalna, to wyjątkowy projekt będący platformą współpracy ODR we Wrocławiu z winiarzami z całego regionu. Na dodatek została założona w środku miasta.

■ Modelowa winnica we Wrocławiu – posadzone odmiany

Ta modelowa winnica powstała w 2020 r. we Wrocławiu, na terenie Dolnośląskiego ODR. Została założona w ramach operacji finansowanej ze środków *Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)* przez uczestników warsztatów *Technologia uprawy winorośli w teorii i praktyce*, pod okiem specjalistów w dziedzinie winiarstwa z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Wybrano pięć typowo winiarskich odmian, sprawdzających się w dolnośląskich warunkach glebowo-klimatycznych. Celowo wybrano różne odmiany, aby można było obserwować różnice we wzroście,

pokroju, plenności czy odporności na choroby i szkodniki. Wśród posadzonych odmian znalazły się:

- Rondo – odmiana powstała jako mieszańiec międzygatunkowy na bazie dokonań czesko-niemieckich w 1964 r. W 1999 r. zarejestrowano ją w Niemczech jako odmianę winorośli właściwej (*Vitis vinifera*). Rondo jest odmianą bardziej wrażliwą na choroby niż Regent, szczególnie na mączniaka rzekomego, ale bardziej odporną niż odmiany szlachetne. Odmiana wytrzymała na mrozy do -24°C.
- Regent – odmiana pochodząca z Niemiec, wyhodowana w 1967 r. jako mieszańiec międzygatunkowy. Obecnie w Niemczech zarejestrowana jako *Vitis vinifera*. Odmiana dość odporna na choroby

i wytrzymała na mróz do -24°C . Preferuje gleby średniej klasy. Ma grona średniej wielkości, jagody kuliste, średnie, skórkę granatową, a miąższ bezbarwny. Regent dojrzewa na początku października i daje średnio około 22°Brix .

- Hibernál – mieszańiec międzygatunkowy odmian winorośli Seibel 7053 i Riesling wyhodowany w 1944 r. w Niemczech, od dawna znany w Polsce. Krzewy o silnym, prostym wzniesieniu i dobrej plenności dojrzewają w połowie października i wytrzymują mrozy do -24°C .

- Riesling – jedna z trzech (obok Chardonnay i Sauvignon Blanc) odmian białych winorośli właściwej, najczęściej uprawianych na świecie, pochodząca z Doliny Renu w Niemczech. Riesling jest odmianą późno dojrzewającą – w III dekadzie października. Krzewy silnie rosną, dając zielonożółte jagody średniej wielkości w zwartych, niezbyt dużych gronach o wadze około 160 g. To odmiana średnio odporna na choroby i wytrzymała na mróz do -23°C .

- Solaris – krzyżówka międzygatunkowa powstała w Niemczech w 1975 r. z odmian Merzling i Geisenheim 6493 (Zaria Siewiera x Muskat Ottonel). Odmiana preferuje wilgotniejsze gleby, na których uzyskuje silny wzrost i wysoką plenność. Wytrzymuje mrozy do -24°C i jest wysoko odporna na choroby grzybowe, za wyjątkiem mączniaka prawdziwego, na którego jest średnio odporna.

■ Rozwój wrocławskiej winnicy

W maju 2021 r. winnica obchodziła swoje pierwsze urodziny, a jej wygląd zupełnie nie przypominał tego sprzed kilku miesięcy. Początkowo niewielkie i niepozorne sadzonki z upływem czasu zaczęły zachwycać siłą i elegancją. Jesienią winogrona zostały zebrane we Wrocławiu po raz pierwszy.

Modelowa winnica we Wrocławiu

Na początku marca 2022 r. Dolnośląski ODR zorganizował kolejne warsztaty prowadzone przez specjalistów z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Ich uczestnicy zdobywali wiedzę na temat: pielęgnowania młodej winnicy, planowania i projektowania nasadzeń, stosowania środków ochrony roślin oraz innych preparatów używanych w ekologicznej uprawie winorośli. W części praktycznej uczyli się technik cięcia młodej winorośli, jeszcze przed rozpoczęciem wegetacji.

W praktyce okazało się, że dolnośląskie warunki odpowiadają takim odmianom, jak Rondo i Regent, które wyjątkowo dobrze zaaklimatyzowały się w Winnicy Dolnośląskiego ODR we Wrocławiu.

■ Winnice na Dolnym Śląsku

Liczba winnic na Dolnym Śląsku stale rośnie, wciąż zwiększa się również zainteresowanie turystyką winiarską, czyli tzw. enoturystyką. Bo winnica dziś to nie tylko uprawa winorośli i produkcja win, lecz coraz częściej również ciekawa propozycja spędzenia wolnego czasu w gospodarstwie, gdzie winiarze dzielą się z gośćmi zarówno

swoim winem, jak i wiedzą oraz doświadczeniem.

Winnica doświadczalna stanowi źródło inspiracji oraz praktycznej wiedzy dla osób zainteresowanych tematyką winoroślarnictwa. Stanowi wizytówkę potencjału i możliwości winiarskich regionów oraz jest żywym, wymagającym stałego dozoru i pielęgnacji przykładem współpracy między Ośrodkiem a winiarzami.

Jest to szczególnie ważne ze względu na bardzo szybko rosnącą liczbę winnic na Dolnym Śląsku i związane z tym zapotrzebowanie na fachową wiedzę – jak je zakładać, prowadzić i promować. A na przykładzie winnicy Dolnośląskiego ODR można zobaczyć, jak dużym wsparciem dla rozwoju gospodarstw może być publiczne doradztwo rolnicze, na bieżąco dopasowujące swoją ofertę do aktualnych potrzeb producentów rolnych.

Dolnośląski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego we Wrocławiu
Departament Strategii i Rozwoju
MRiRW
tel. 22 623 21 20

Zdjęcia: archiwum Dolnośląskiego ODR,
Tomasz.Stock.adobe.com

Jakość handlowa żywności w pigułce

Wyniki kontroli w 2021 r.

Za nami kolejny trudny, pandemiczny rok. Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (JHARS) nie zwolniła jednak tempa i sprawdziła jakość handlową żywności na wszystkich etapach łańcucha żywnościowego.

■ Kontrola od A do Z

Skontrolowano ponad 2 tys. podmiotów działających na różnych etapach łańcucha żywnościowego, tj. od produkcji do sprzedaży detalicznej konsumentowi finalnemu (w tym sklepy i lokale gastronomiczne).

Sprawdzono jakość handlową następujących produktów:

- wyrobów sprzedawanych luzem (pieczywa, mięsa i wędlin, ryb mrożonych, serów oraz ciast i ciastek);
- przetworów owocowych i warzywnych (w tym przetworów pomidorowych);
- koncentratów spożywczych (majonezów, sosów i musztard);
- wyrobów garmażeryjnych (dań gotowych z zadeklarowanym składnikiem mlecznym);
- makaronu;
- mięsa i jego przetworów;
- napojów (soków i nektarów, napojów bezalkoholowych, piwa);
- ryb;
- oliwy z oliwek;
- wyrobów winiarskich;
- wyrobów kakaowych i czekoladowych;
- tłuszczów spożywczych;
- jaj;
- świeżych owoców i warzyw;
- ziemniaków.

Przeprowadzone kontrole były skoncentrowane na analitycznym wykrywaniu zafałszowań (np. niedeklarowanych lub niedozwolonych składników) oraz weryfikacji

oznakowania w odniesieniu do wymagań określonych w przepisach oraz deklaracji producentów.

■ Ocena cech organoleptycznych

Udział partii zakwestionowanych w zakresie cech organoleptycznych osiągnął rekordowe 2,7 proc.¹, przy czym odsetek nieprawidłowości w różnych branżach wahał się od 0,3 do 68,1 proc.

Niezgodności najczęściej stwierdzano w sklepach (3,9 proc.), nieco rzadziej u producentów (2,1 proc.), a najrzadziej w gastronomii (0,8 proc.). Dotyczyły one przede wszystkim niewłaściwego wyglądu pojedynczych partii.

Wyjątkiem potwierdzającym regułę okazała się niekwestionowana „królowa nieprawidłowości” w danym zakresie – oliwa z oliwek (po raz kolejny z niedopuszczalnymi wadami). Zastrzeżeń nie wniesiono do jakości przetworów warzywnych, koncentratów spożywczych, ryb oraz wyrobów kakaowych i czekoladowych.

W zakresie cech fizycznych zakwestionowano 0,6 proc. partii świeżych owoców i warzyw (głównie za niespełnienie wymagań minimalnych) oraz 0,8 proc. ziemniaków (z uwagi na zapleśnienie bulw i niespełnienie wymagań dla „ziemniaków młodych”).

W 2021 r. skontrolowano ponad 2 tys. podmiotów działających na różnych etapach łańcucha żywnościowego, tj. od produkcji do sprzedaży detalicznej konsumentowi finalnemu

¹ Udział partii zakwestionowanych w zakresie cech organoleptycznych (kontrole planowe): 2021 r. – 2,7 proc., 2020 r. – 1,4 proc., 2019 r. – 1,4 proc., 2018 r. – 1,9 proc., 2017 r. – 2,5 proc., 2016 r. – 1,2 proc., 2015 r. – 0,9 proc., 2014 r. – 1,2 proc., 2013 r. – 1,5 proc., 2012 r. – 1,4 proc., 2011 r. – 1,3 proc.

■ Ocena parametrów fizykochemicznych

Parametry fizykochemiczne zakwestionowano w przypadku 11,5 proc. partii poddanych badaniom laboratoryjnym, więc trend spadkowy nadal się utrzymuje². Niestety nieprawidłowości stwierdzono w każdej skontrolowanej grupie asortymentowej, a ich udział w poszczególnych branżach jest wciąż dość wysoki.

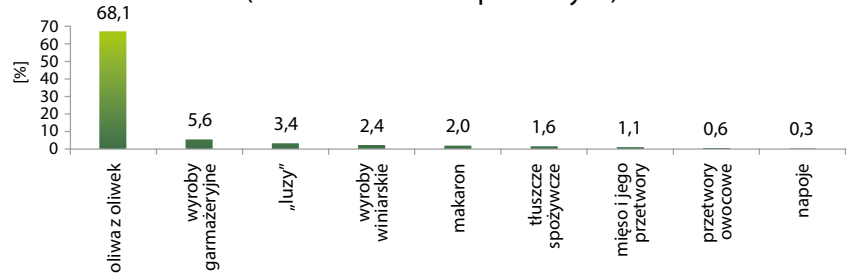
W sklepach i w punktach gastronomicznych odsetek niezgodności odnotowano na zbliżonym poziomie (tj. odpowiednio 10,2 i 10 proc.), podczas gdy u producentów był on nieco wyższy (13,1 proc.).

Produkty kwestionowane były ze względu na mniej lub bardziej poważne wady – od niezgodności podstawowych parametrów jakościowych (np. zawartości ekstraktu, alkoholu, nadzienia i wody wchłoniętej czy danych w wartości odżywczej) z deklaracją lub wymaganiami określonymi w przepisach, po wykrycie niedeklarowanych lub niedozwolonych składników (np. dodatków w przetworach mięsnych i napojach, tłuszczu obcego w „serach”, mąki z pszenicy zwyczajnej w makaronie, który miał być produkowany wyłącznie z pszenicy durum).

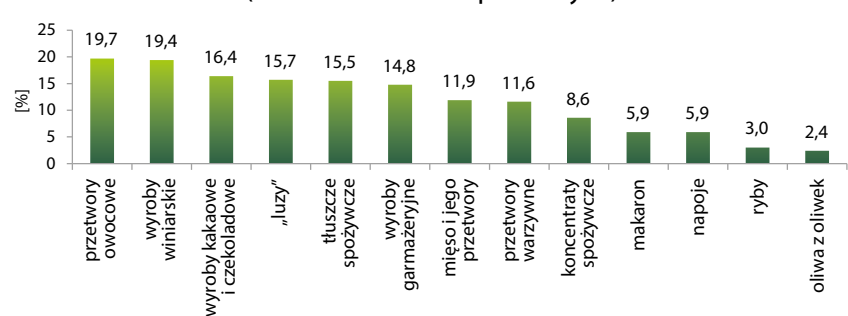
■ Wyniki kontroli w zakresie znakowania

Tendencja wzrostowa w zakresie nieprawidłowo oznakowanych partii osiągnęła w zeszłym roku rekordowe 28,3 proc.³. Przedsiębiorcy cały czas gubią się w meandrach prawa żywnościowego i (mniej lub bardziej świadomie) niewłaściwie znakują swoje

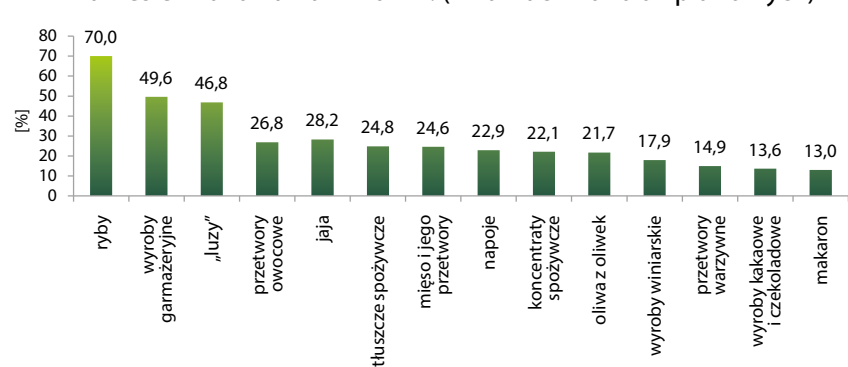
Udział zakwestionowanych partii kontrolowanych grup towarowych w wyniku oceny cech organoleptycznych w 2021 r. (w ramach kontroli planowych)

Udział zakwestionowanych partii kontrolowanych grup towarowych w wyniku badania parametrów fizykochemicznych w 2021 r. (w ramach kontroli planowych)

Udział zakwestionowanych partii kontrolowanych grup towarowych w zakresie znakowania w 2021 r. (w ramach kontroli planowych)

wyroby. Producenci (27,0 proc. nieprawidłowości) i „sklepiarze” (25,6 proc.) mają na sumieniu nieprawidłowości, ale to „gastro-nauci” (43,2 proc.) mają najwięcej

do nadrobienia, o czym dobitnie świadczy źle oznakowane prawie trzy czwarte ryb w smażalniach i połowa dań gotowych w restauracjach.

² Udział partii zakwestionowanych w zakresie parametrów fizykochemicznych (kontrole planowe): 2021 r. – 11,5 proc., 2020 r. – 14,4 proc., 2019 r. – 14,5 proc., 2018 r. – 17,9 proc., 2017 r. – 14,4 proc., 2016 r. – 12,7 proc., 2015 r. – 11,9 proc., 2014 r. – 16,1 proc., 2013 r. – 17,0 proc., 2012 r. – 14,5 proc., 2011 r. – 15,0 proc.

³ Udział partii zakwestionowanych w zakresie znakowania (kontrole planowe): 2021 r. – 28,3 proc., 2020 r. – 21,9 proc., 2019 r. – 20,3 proc., 2018 r. – 24,1 proc., 2017 r. – 25,1 proc., 2016 r. – 21,3 proc., 2015 r. – 25,7 proc., 2014 r. – 23,8 proc., 2013 r. – 25,1 proc., 2012 r. – 25,9 proc., 2011 r. – 27,7 proc.

Z ujawnionych nieprawidłowości wynika, że możliwości przedsiębiorców w tym zakresie są nieograniczone. „Nektar” zamiast „soku”, „gładzica” zamiast „flądry”, „wyrób seropodobny” zamiast „sera” albo „feta” czy „oscypek”, które okazały się innymi serami – tak próbowano oszukiwać konsumentów. Podmiana asortymentowa okazała się niestety tylko wierzchołkiem góry lodowej. Napotkano napój bezalkoholowy pod nazwą „cydr”, „musztardę piwną” bez piwa, „pączki twarogowe” z maślanek, „łódzkie” piwo wyprodukowane w Raciborzcu, „wiejskie” jaja z chowu klatkowego czy „domowe” wyroby wytwarzane „tradycyjnie” z użyciem dodatków i przetworzonych składników. Do tego m.in. zdarzył się brak oznakowania w języku polskim, nieprawidłowo podana ilościowa zawartość składników, niepełny wykaz składników na opakowaniu lub jego brak w punktach sprzedaży. Na szczęście naszych czujnych inspektorów nie da się tak łatwo zwieść.

Inspektorzy JIHARS dokładnie przyjrzeni się też oznakowaniu

świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków. Niewłaściwie oznakowana była niemal co czwarta partia świeżych owoców i warzyw, a w 9,2 proc. stwierdzono nieprawidłowości w dokumentach towarzyszących. Kwestionowano przede wszystkim brak wskazania w miejscu sprzedaży wymaganych przepisami danych o kraju pochodzenia oraz (tam, gdzie stosowne) informacji o odmianie czy klasie jakości (w przypadku sprzedaży detalicznej), a także całkowity brak oznakowania opakowań (w przypadku pozostałych etapów obrotu). Wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 27,1 proc. ziemniaków, które nie były opatrzone deklaracją pochodzenia (słowną i graficzną w postaci flagi) oraz danymi podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo spożywcze.

■ Kolejne kontrole

Z uwagi na różnorodność asortymentu i zakresu prowadzonych działań kontrolnych trudno jest porównywać wyniki kontroli z 2021 r. do tych z lat ubiegłych. W związku

z rozszerzeniem kompetencji Inspekcji JHARS⁴, wiele kontroli tematycznych było realizowanych po raz pierwszy (np. produkty oferowane luzem na etapie sprzedaży dla konsumenta finalnego oraz ryby i dania gotowe w lokalach gastronomicznych). Ich wyniki jednoznacznie pokazują jednak, że był to „strzał w 10” i powinny być kontynuowane w kolejnych latach, aby jeszcze lepiej chronić konsumentów. Na rynku jest bowiem jeszcze wiele do zrobienia – przedsiębiorcy ze wszystkich branż nadal nie radzą sobie z właściwym nadzorem nad procesem produkcji oraz znakowaniem wyrobów gotowych.

Inspekcja JHARS w 2022 r. aplikuje „dawkę przypominającą” w postaci kolejnych kontroli na różnych etapach łańcucha żywnościowego. O wynikach tych działań będziemy na bieżąco informować na naszej stronie internetowej.

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
tel. 22 623 29 00

Zdjęcie: Gina Sanders.Stock.adobe.com

⁴ Przejęcie od Inspekcji Handlowej w połowie 2020 r. nadzoru nad jakością handlową żywności w detalu.

Warunki obrotu materiałem siewnym

Każdego roku rolnik podejmuje decyzję o tym, jaki gatunek zboża będzie uprawiał na danym polu, ustalając równocześnie jak i gdzie pozyskać materiał siewny. Najlepiej jeżeli są to nasiona sprawdzone, zdrowe, dobrze wykształcone, o znanej sile kiełkowania. Chcąc mieć pewność, że materiał siewny będzie spełniał wymagania, najlepiej zakupić nasiona kwalifikowane

w specjalistycznych firmach hodowlano-nasiennych, gdzie nadzór nad wytwarzaniem sprawuje Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Główne korzyści wynikające z zastosowania materiału kwalifikowanego, to nie tylko wydajność, opłacalność upraw czy wyższa zdolność kiełkowania, ale także możliwość pozyskania określonych dopłat.

Jeżeli zostanie już wybrana odpowiednia odmiana do uprawy na danym polu oraz wiadomo gdzie pozyskać materiał siewny, to należy pamiętać, że zgodnie z przepisami o nasiennictwie, w obrocie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej może znajdować się materiał siewny odmian roślin rolniczych wpisanych do:

- Krajowego rejestru;
- Wspólnotowego katalogu;

Chcąc mieć pewność, że materiał siewny będzie spełniał wymagania, najlepiej zakupić nasiona kwalifikowane w specjalistycznych firmach hodowlano-nasiennych

- odpowiednich rejestrów państw Unii Europejskiej lub rejestrów państw stowarzyszonych, czyli właściwego urzędowego katalogu – a więc odmiany gatunków roślin znajdujących się w aktualnej ofercie handlowej firm muszą być wpisane w urzędowym rejestrze;
- kupować wyłącznie materiał siewny w zamkniętym i zaplombowanym opakowaniu;
- trwale zabezpieczonym w etykietę nasienną potwierdzającą, że materiał siewny został poddany ocenie urzędowej lub ocenie pod urzędowym nadzorem oraz spełnia wymagania jakościowe dla danej kategorii i stopnia kwalifikacji;
- pochodzący od podmiotów wpisanych do ewidencji prowadzonych przez PIORiN.

Należy pamiętać także, że dla poszczególnych kategorii stopni kwalifikacji materiału siewnego oraz rodzajów materiału siewnego etykiety mają różne kolory i rozmiary. Niektóre gatunki roślin rolniczych wymagają zaopatrzenia w paszport roślin. Jeżeli na etykiecie jest informacja, że materiał siewny został zaprawiony zaprawą nasienną, to należy zwrócić uwagę czy środek ochrony roślin użyty do

zaprawiania jest dopuszczony do obrotu i stosowania w Polsce.

Kupując materiał siewny należy żądać dokumentu sprzedaży, który powinien zawierać następujące dane: nazwę gatunku, nazwę odmiany, kategorię lub stopień kwalifikacji, numer partii.

Jeżeli pomimo zachowania powyższych zasad kupujący ma zastrzeżenia do jakości nabytego

materiału siewnego, przysługuje mu prawo reklamowania u podmiotu, od którego ten materiał nabył.

Aby reklamacja u dostawcy materiału siewnego była skuteczna należy:

- koniecznie zachować dowód zakupu materiału siewnego – faktury i etykiety nasienne;
- po otwarciu opakowania ocenić wizualnie jakość materiału, tj. jego jednorodność i tożsamość gatunkową, obecność innych gatunków, zanieczyszczeń lub uszkodzeń, a także jakość zaprawienia.

Jeżeli po otwarciu opakowania zostaną stwierdzone wady materiału, nie należy otwierać kolejnych opakowań. Takie działanie umożliwi wykonanie kontroli materiału, w tym, jeśli zaistnieje potrzeba, pobranie prób do kontroli. O stwierdzeniu wadliwego materiału siewnego należy poinformować wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa.

**Biuro Nasiennictwa
GIORiN**

tel. 22 652 92 90

Zdjęcia: FotoSabine.Stock.adobe.com, Fotolia

Jeżeli materiał siewny został zaprawiony zaprawą nasienną, to należy zwrócić uwagę, czy środek ochrony roślin użyty do zaprawiania jest dopuszczony do obrotu i stosowania w Polsce

150 tys. zł premii dla młodych rolników

Rozpoczął się kolejny nabór wniosków

Od 31 marca do 29 maja 2022 r. w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa można się starać o 150 tys. zł na rozpoczęcie samodzielnego gospodarowania. Pomoc finansowa pochodzi z budżetu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Przyznane przez ARiMR wsparcie można wykorzystać np. na zakup stada podstawowego zwierząt, gruntów, maszyn

Z premii dla młodych rolników mogą skorzystać osoby, które m.in. w dniu złożenia wniosku mają nie więcej niż 40 lat, posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub zobowiążą się do ich uzupełnienia w ciągu 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy. Starający się o to wsparcie powinni być właścicielami gospodarstwa o powierzchni co najmniej 1 ha, ale nie mogą wejść w jego posiadanie wcześniej niż 24 miesiące przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Młody rolnik musi również posiadać lub

utworzyć, najpóźniej w ciągu dziewięciu miesięcy od otrzymania decyzji o przyznaniu pomocy, gospodarstwo o wielkości ekonomicznej mieszczącej się w przedziale od 13 tys. euro do 150 tys. euro. Jego powierzchnia powinna być równa co najmniej średniej powierzchni gospodarstwa w kraju, a w województwach o średniej niższej od krajowej, powierzchnia nowo utworzonego gospodarstwa powinna osiągnąć wielkość średniej wojewódzkiej.

W ramach wsparcia młodzi rolnicy mogą otrzymać 150 tys. zł

premier. Jest ona wypłacana w dwóch ratach. Pierwszą, w wysokości 120 tys. zł, otrzymuje się po spełnieniu warunków przyznania pomocy, a druga rata płatności, 30 tys. zł, trafia do młodych rolników po realizacji biznesplanu. Otrzymane środki powinny być przeznaczone na prowadzenie gospodarstwa lub przygotowanie do sprzedaży wytwarzanych w nim produktów rolnych. Minimum 70 proc. otrzymanej kwoty należy zainwestować w środki trwałe. Przyznane przez ARiMR wsparcie można wykorzystać np. na zakup gruntów, maszyn, stada podstawowego zwierząt bądź prace budowlane.

Wnioski o przyznanie pomocy można składać od 31 marca do 29 maja 2022 r. w oddziałach regionalnych ARiMR właściwych ze względu na miejsce położenia gospodarstwa. Dokumenty można dostarczyć osobiście, przesłać przesyłką rejestrowaną nadaną w placówce Poczty Polskiej lub złożyć elektronicznie – za pośrednictwem skrzynki podawczej ePUAP.

Tegoroczny nabór jest już ósmym, prowadzonym w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020. Dotychczas w ramach wszystkich przeprowadzonych naborów finansowanych z budżetu PROW 2014–2020 podpisanych zostało prawie 26 tys. umów o przyznaniu pomocy na kwotę ponad 3,27 mld zł.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: Littlewolf1989.Stock.adobe.com

Modernizacja gospodarstw

Dwa nabory wniosków w jednym terminie

Od 29 marca do 27 maja 2022 r. można ubiegać w ARiMR o pomoc finansową na *Modernizację gospodarstw rolnych* w dwóch obszarach – rozwój produkcji roślinnej oraz nawadniania w gospodarstwie.

■ Dofinansowanie inwestycji w produkcję roślinną (Obszar A)

O ten rodzaj wsparcia mogą się ubiegać rolnicy m.in. posiadający gospodarstwo rolne o powierzchni od 1 ha do 300 ha, którego wielkość ekonomiczna wynosi od 13 tys. euro do 250 tys. euro lub prowadzący dział specjalny produkcji rolnej. Wyjątek stanowią gospodarstwa osób wspólnie składających wnioski. W takim przypadku wielkość ekonomiczna pojedynczego gospodarstwa może być mniejsza niż 13 tys. euro, przy czym suma wielkości ekonomicznej wszystkich gospodarstw musi wynosić co najmniej 15 tys. euro, a po zrealizowaniu inwestycji w każdym gospodarstwie powinna osiągnąć co najmniej 13 tys. euro. Rolnik musi udokumentować osiągnięcie przychodu z działalności rolniczej w wysokości co najmniej 5 tys. zł. Warunek ten nie dotyczy prowadzących działalność rolniczą przez okres krótszy niż 12 miesięcy,

które poprzedzają miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Inwestycja zrealizowana w tym obszarze wsparcia musi doprowadzić do osiągnięcia wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA) co najmniej o 10 proc.

Refundacji w ramach inwestycji w obszarze rozwoju produkcji roślinnej podlegają m.in. koszty budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej; koszty zakupu lub leasingu zakończonego przeniesieniem prawa własności, nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia do produkcji rolnej, w tym przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, do wartości rynkowej majątku; koszty budowy albo zakupu elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej. Oprócz tego refundacją są objęte tzw. koszty ogólne, czyli

związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji. Mogą to być np. koszty przygotowania dokumentacji technicznej – kosztorysów, projektów architektonicznych lub budowlanych, ocen lub raportów oddziaływania na środowisko czy dokumentacji geologicznej. Są to również koszty sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego oraz związane z kierowaniem robotami budowlanymi, ale również opłaty za konsultacje, doradztwo na temat zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego. Koszty ogólne nie mogą jednak przekroczyć 10 proc. pozostałych kosztów kwalifikowanych.

Limit wsparcia, jakie można otrzymać w całym okresie realizacji PROW 2014–2020 w obszarze rozwoju produkcji roślinnej, to 900 tys. zł, lecz w przypadku inwestycji niezwiązanych bezpośrednio z budową, modernizacją budynków inwentarskich, w tym ich wyposażeniem, maksymalna wysokość pomocy wynosi 200 tys. zł. Wsparcie jest przyznawane, co do zasady, w postaci refundacji części kosztów kwalifikowanych. Standardowo wynosi 50 proc., a w przypadku, gdy ubiega się o nie młody

rolnik lub gdy robi to wspólnie kilku gospodarzy, poziom dofinansowania jest wyższy i sięga 60 proc.

Rolnicy, którzy złożyli wnioski o przyznanie pomocy w obszarze A w latach 2015–2018 i którym wypłacono wsparcie za zrealizowaną operację związaną z budynkami inwentarskimi czy magazynami paszowymi lub przyznano pomoc na taką operację, ale nie została ona jeszcze zakończona, mogą otrzymać dofinansowanie wyłącznie na zakup maszyn, urządzeń, wyposażenia do produkcji rolnej itp., mogących służyć produkcji w obszarze A, o ile nie wykorzystali w pełni przysługującej im kwoty pomocy.

■ Wsparcie inwestycji w nawadnianie

Ten rodzaj pomocy finansowej skierowany jest do rolników, którzy posiadają gospodarstwo rolne o powierzchni od 1 ha do 300 ha lub prowadzą produkcję w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej. Przyznanie pomocy nie jest natomiast uzależnione od wielkości ekonomicznej gospodarstwa oraz wykazania wzrostu GVA. Starający się o to wsparcie musi udokumentować osiągnięcie przychodu

Refundacji w ramach inwestycji w obszarze rozwoju produkcji prosiąt podlegają m.in. koszty budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej

z działalności rolniczej w wysokości co najmniej 5 tys. zł. Podobnie jak miało to miejsce w przypadku obszaru A, wymóg ten dotyczy prowadzących działalność rolniczą przez okres krótszy niż 12 miesięcy, które poprzedzają miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Wsparcie można otrzymać na wykonanie nowego nawodnienia, ulepszenie istniejącej instalacji nawadniającej oraz ulepszenie instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem nawadnianego obszaru.

Poza tym dofinansowanie obejmuje koszty wykonania ujęć wody, zakup nowych maszyn i urządzeń wykorzystywanych do nawadniania w gospodarstwie, budowy albo zakupu elementów infrastruktury technicznej niezbędnych do nawadniania.

Maksymalna kwota pomocy, jaką można otrzymać w całym okresie realizacji PROW 2014–2020 w tym obszarze, to 100 tys. zł. Wsparcie przyznawane jest w postaci refundacji części kosztów kwalifikowanych. Standardowo wynosi 50 proc., a w przypadku gdy o środki finansowe ubiega się młody rolnik, poziom dofinansowania sięga 60 proc.

Zainteresowani pomocą mogą składać wnioski jednocześnie w obu obszarach. Przyjmują je biura powiatowe i oddziały regionalne ARiMR. Dokumenty można dostarczać osobiście, przekazywać za pośrednictwem platformy ePUAP, a także wysłać rejestrowaną przesyłką pocztową nadaną w placówce Poczty Polskiej.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: David Brown-, Agraramotive-,
Deyan Georgiev.Stock.adobe.com

Wsparcie inwestycji w nawadnianie można przeznaczyć na wykonanie nowego nawodnienia, ulepszenie istniejącej instalacji nawadniającej oraz ulepszenie instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem nawadnianego obszaru

Nawet 250 tys. zł na własną firmę na wsi

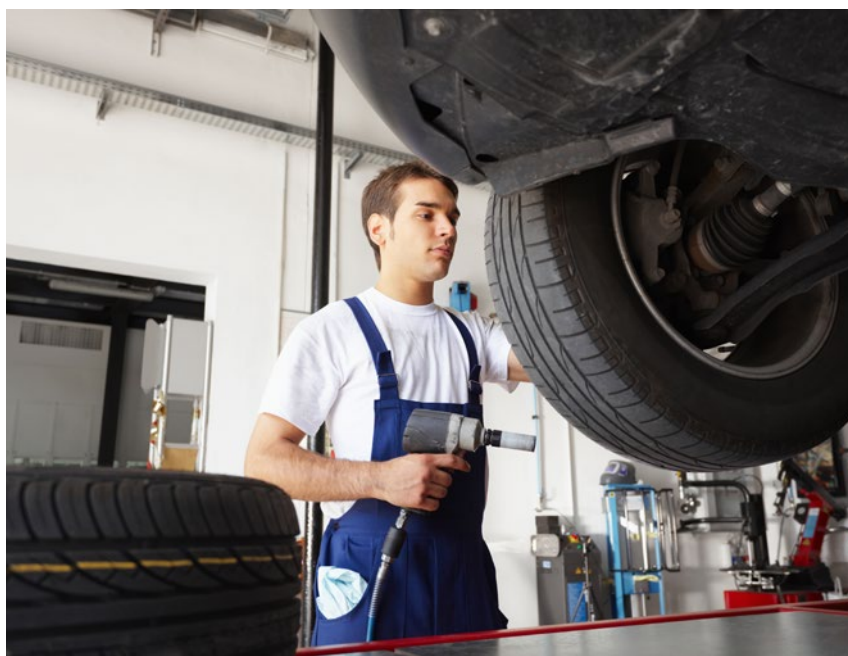
Do 28 kwietnia 2022 r. można ubiegać się w ARiMR o wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności pozarolniczej. Pomoc ma charakter bezzwrotnej premii, a jej wysokość zależy od liczby nowo utworzonych miejsc pracy. Zasady obowiązujące w tegorocznym naborze różnią się od tych z lat wcześniejszych.

O przyznanie dofinansowania mogą starać się rolnicy, ich małżonkowie lub domownicy, którzy chcą rozpocząć prowadzenie działalności pozarolniczej. Grono potencjalnych beneficjentów obejmuje także tych, którzy co najmniej 2 lata wcześniej zawiesili bądź zakończyli działalność rolniczą, ale chcą ją wznowić. Pomoc mogą otrzymać również osoby, które prowadzą już działalność pozarolniczą i chcą ją rozszerzyć o nowy rodzaj usług znajdujących się w wykazie rodzajów działalności objętych wsparciem. Co istotne, wszyscy powinni być ubezpieczeni w KRUS w pełnym zakresie nieprzerwanie przez co najmniej 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy. Oprócz tego gospodarstwo ubiegającego się o wsparcie musi być położone na terenie gminy wiejskiej lub gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców. W tym naborze, po raz pierwszy, o premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej mogą ubiegać się osoby, którym nie zostały przyznane płatności obszarowe. Dopuszczony został także udział osób, które skorzystały z pomocy dotyczącej różnicowania działalności w kierunku nierolniczym w poprzednim okresie programowania, czyli w latach 2007–2013.

Wysokość wsparcia wynosi 150 tys. zł, jeżeli w biznesplanie przewidziane zostało utworzenie jednego miejsca pracy. Przy dwóch stanowiskach premia wzrasta do 200 tys. zł, a przy trzech –

dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i nie później niż do 31 sierpnia 2025 r. Co najmniej 70 proc. otrzymanego dofinansowania musi być wydane na inwestycje w środki trwałe, np. zakup nowych maszyn i urządzeń czy środków transportu. Pozostałe 30 proc. można przeznaczyć na wydatki bieżące, np. płace czy ubezpieczenia.

Zakres rodzajów działalności gospodarczych, na które można uzyskać premię, jest bardzo szeroki. Firma, która zostanie za-

W tym naborze wniosków o Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich po raz pierwszy o premie mogą ubiegać się osoby, którym nie zostały przyznane płatności obszarowe

do 250 tys. zł. Środki są wypłacane w dwóch ratach. Pierwszą, 80 proc., otrzymuje się, gdy zostaną spełnione warunki określone w wydanej decyzji o przyznaniu pomocy, a jest na to 9 miesięcy (liczone od dnia doręczenia decyzji). Pozostałe 20 proc. wpływa na konto beneficjenta po rozliczeniu biznesplanu, jednak nie później niż do 2 lat od

łożoną dzięki otrzymaniu dofinansowania może zajmować się m.in. prowadzeniem sklepu spożywczego, sprzedażą produktów nierolniczych, naprawą pojazdów samochodowych, budownictwem, sprzedażą detaliczną, fryzjerstwem, rzemiosłem, rękodzielnictwem, prowadzeniem obiektów noclegowych czy turystycznych,

usługami cateringowymi, opieką nad dziećmi, osobami starszymi bądź niepełnosprawnymi. Mogą to być także usługi weterynaryjne, informatyczne, architektoniczne, inżynierskie, księgowo, audytorskie czy techniczne.

Wnioski o *Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich* w ramach PROW 2014–2020 przyjmują oddziały regionalne ARiMR. Dokumenty można dostarczać osobiście, przekazywać za pośrednictwem

platformy ePUAP lub wysłać rejestrowaną przesyłką pocztową nadaną w placówce Poczty Polskiej.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: Panthermedia

Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych z rozszerzonym wsparciem

Od 1 czerwca 2022 r. ARiMR będzie przyjmowała wnioski o *Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych* finansowane z budżetu PROW 2014–2020. W tym roku po raz pierwszy będzie można ubiegać się również o dofinansowanie na tworzenie zadrzewień śródpolnych.

Pomoc skierowana jest do rolników (osób fizycznych lub prawnych, a także grup takich osób), którzy są właścicielami lub współwłaścicielami gruntów przeznaczonych do zalesienia czy zadrzewienia albo grunty te stanowią własność małżonka. Beneficjentami mogą być również jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne gmin, powiatów oraz województw.

W 2022 r. w ramach *Wsparcia na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych* rolnik może ubiegać się o następujące rodzaje premii:

- wsparcie na zalesienie;
- wsparcie na zadrzewienie;
- premię pielęgnacyjną;
- premię zalesieniową.

Pomoc ma charakter jednorazowej zryczałtowanej płatności, której celem jest zrekompensowanie kosztów wykonania zalesienia lub zadrzewienia oraz ich ochrony przed zwierzętami. Jej wysokość zależy od m.in. rodzaju gruntów, nachylenia terenu czy wyboru sposobu zabezpieczenia sadzonek. Ponadto w kolejnych latach do zalesionych i zadrzewionych

gruntów rolnik może otrzymać dodatkową pomoc: przez 5 lat premię pielęgnacyjną i przez 12 lat premię zalesieniową.

Działka, na której ma być posadzony las musi mieć od 0,1 do 40 ha oraz szerokość powyżej 20 m, chyba że graniczy z lasem – wtedy szerokość pasa ziemi nie ma znaczenia.

Natomiast działka na tworzenie zadrzewień w formie szpalerów, pasów drzew lub krzewów musi być gruntem ornym o powierzchni 0,1–0,5 ha oraz szerokości 4–20 m. Oprócz tego nie mogą być na niej stwierdzone usunięcia drzew lub krzewów w okresie 12 miesięcy poprzedzających wykonanie zadrzewienia.

Pomoc w ramach poddziałania *Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych* może być przyznana jednemu rolnikowi do powierzchni nie większej niż 40 ha w całym okresie programowania.

O wsparcie na zalesienie i zadrzewienie można ubiegać się

W tym roku po raz pierwszy będzie można ubiegać się o dofinansowanie na tworzenie zadrzewień śródpolnych

składając jeden wniosek. Przyjmować je będą od 1 czerwca do 1 sierpnia 2022 r. biura powiatowe ARiMR. Dokumenty będzie można dostarczać osobiście, przekazywać za pośrednictwem platformy ePUAP lub wysłać rejestrowaną przesyłką pocztową. Od tego naboru wnioski będzie można składać także w wersji elektronicznej za pośrednictwem aplikacji eWnioskiPlus, umieszczonej na stronie internetowej ARiMR.

Dzięki wsparciu z PROW 2014–2020 nowe zadrzewienia śródpolne stanowiąc będą element krajobrazu istotny dla zachowania bioróżnorodności obszarów

rolnych, miejsca bytowania wielu organizmów i bazę pokarmową m.in. dla ptaków i owadów zapylających, wspomagając tym samym utrzymanie równowagi ekologicznej

w systemach rolniczych. Zadrzewienia będą odgrywać ważną rolę dla produkcji rolnej poprzez m.in. zwiększanie retencji krajobrazowej, poprawę jakości wód, ograniczenie

skutków suszy oraz zapobieganie erozji glebowej.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: Black Jack.Stock.adobe.com

Wypalanie traw i nieużytków rolnych niebezpieczne i karalne

Mimo corocznych napomnień Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa czy innych urzędów, każdej wiosny wybuchają pożary spowodowane wypalaniem traw i nieużytków rolnych. Są one szkodliwe dla środowiska i stanowią ogromne zagrożenie dla życia. Tegoroczna aura, niezwykle sucha, szczególnie sprzyja powstawaniu czy rozprzestrzenianiu się pożarów. W tym roku odnotowano już ponad 20 tys. tego typu zdarzeń, w wyniku których śmierć poniosło 8 osób, a 62 zostały ranne. Dlatego po raz kolejny przestrzegamy – wypalanie traw i nieużytków rolnych jest niebezpieczne i grożą za to surowe kary.

Wypalanie łąk, pastwisk, ugorów i trzcinowisk jest praktyką niebezpieczną dla życia, zdrowia i mienia, zakazaną, a także nieuzasadnioną agrotechnicznie. Ten proces prowadzi do nieodwracalnych, niekorzystnych zmian w środowisku naturalnym – ziemia wyjąłwia się, naturalny rozkład resztek roślinnych oraz asymilacja azotu z powietrza zostają zahamowane. Do atmosfery przedostaje się wiele szkodliwych, zarówno dla ludzi, jak i zwierząt, związków chemicznych. Pożary często wymykają się spod kontroli, przenoszą na pobliskie lasy i zabudowania, powodując ogromne zagrożenie i nierzadko dotkliwe straty.

Należy pamiętać, że wypalanie traw zakazują przepisy ustaw o ochronie przyrody i o lasach, a kodeks wykroczeń przewiduje za to karę nagany, aresztu lub grzywny,

finansowej zmniejszającej wszystkie otrzymywane płatności od 1 proc. wwyż – w zależności od stopnia winy rolnika. Wyższe kary przewidziane są dla tych, którzy świadomo

Aby ubiegać się o płatności bezpośrednie oraz płatności obszarowe PROW, rolnicy są zobligowani m.in. do niewypalania gruntów rolnych

której wysokość może wynieść nawet 20 tys. zł. Co więcej, jeśli w wyniku podpalenia traw dojdzie do pożaru, który spowoduje zagrożenie życia wielu osób albo zniszczenia mienia dużych rozmiarów, sprawca podlega karze pozbawienia wolności nawet do 10 lat.

Prawo do nakładania kar ma również Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. By ubiegać się o płatności bezpośrednie oraz płatności obszarowe PROW, rolnicy są zobligowani m.in. do niewypalania gruntów rolnych. Złamanie tego zobowiązania grozi nałożeniem kary

mie wypalają grunty rolne. Muszą oni liczyć się z obniżeniem płatności nawet o 25 proc. Agencja może również pozbawić beneficjenta całej kwoty płatności bezpośrednich za dany rok, jeśli stwierdzone zostanie uporczywe nieprzestrzeganie zakazu wypalania traw.

Od 2015 r. ARiMR za wypalanie gruntów rolnych nałożyła sankcje na 137 rolników w łącznej wysokości ponad 235 tys. zł.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: Fotolia

Dzierżawa i sprzedaż gruntów rolnych

Ceny w 2021 r.

Głównym kierunkiem zagospodarowania Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP) jest dzierżawa i sprzedaż. Średnia wysokość czynszu dzierżawnego uzyskanego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) w 2021 r. wyniosła 13,3 dt/ha, natomiast średnia cena sprzedaży gruntów rolnych w tym okresie wyniosła 41 836 zł/ha.

W wyliczeniach zarówno średniej wysokości czynszu, jak i średniej ceny sprzedaży gruntów wyeliminowano grunty zabudowane oraz o specyficznym charakterze (np. ze złożami kopalin, pod wodami), a także grunty nierolne. Z wyliczeń, w przypadku dzierżawy, wyłączono również umowy dzierżawy o ponadprzeciętnych wartościach czynszu oferowanych incydentalnie przez niektórych dzierżawców, a w przypadku sprzedaży – transakcje o ekstremalnych wartościach ceny za 1 ha.

■ Wysokość czynszu dzierżawnego

Średnia wysokość czynszu dzierżawnego dla gruntów wydzierżawionych przez KOWR w 2021 r. wyniosła 13,3 dt/ha. Została ona ustalona na podstawie zawartych w tym okresie 3750 umów dzierżawy o łącznej powierzchni 35 756 ha gruntów.

Najwyższe czynsze w 2021 r. uzyskano w województwach:

- mazowieckim – 22,4 dt/ha;
- małopolskim – 19,3 dt/ha;
- śląskim – 18,3 dt/ha;
- łódzkim – 17,4 dt/ha.

Najniższe czynsze uzyskano w województwach świętokrzyskim i zachodniopomorskim – odpowiednio: 6,8 dt/ha i 8,0 dt/ha.

W porównaniu z poprzednim rokiem w 2021 r. nastąpił wzrost średniej wysokości czynszu o 3,9 dt/ha, tj. ponad 41 proc., przy wydzierżawieniu o 8647 ha (19 proc.) mniejszej powierzchni gruntów i zawarciu o 140 (4 proc.) mniej umów.

Najwyższy średni czynsz dzierżawny wystąpił w grupie obszarowej 300,00 ha i więcej, i wyniósł 20,7 dt/ha (1 umowa), a następnie w grupie obszarowej 10,00–99,99 ha i ukształtował się na poziomie 14,3 dt/ha (1197 umów).

■ Przetargi na dzierżawę nieruchomości

Od 20 sierpnia 2016 r. wysokość czynszu dzierżawnego za jeden hektar gruntu w danej klasie, położonego w określonym okręgu podatkowym, jest regulowana Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Stawki czynszu dzierżawnego zostały w sposób przejrzysty zaprezentowane w Tabeli stawek, stanowiącej załącznik do ww. rozporządzenia. Poza zasadami naliczania czynszu dzierżawnego od użytków rolnych w rozporządzeniu określono również zasady ustalania czynszu od innych składników majątkowych wchodzących w skład przedmiotu dzierżawy, m.in. od budynków, budowli i urządzeń z nimi związanych. Wyliczony zgodnie z rozporządzeniem czynsz dzierżawny stanowi zarówno wartość czynszu wywoławczego do licytacji w przetargach, jak i wysokość czynszu, który przysługiwałby dzierżawca ustalony w drodze przetargu ograniczonego ofertowanego będzie zobowiązany płacić KOWR. Czynsz w przetargu ograniczonym ofertowym jest stały i nie stanowi kryterium oceny ofert.

W 2021 r. Oddziały Terenowe (OT) KOWR przeprowadziły łącznie 2825 przetargów ograniczonych na dzierżawę gruntów nieruchomości Zasobu o powierzchni 28 789 ha. Wszystkie przetargi ograniczone przeprowadzono na rzecz rolników indywidualnych powiększających gospodarstwa rodzinne. W omawianym okresie rozstrzygnięto 2244 przetargi ograniczone na powierzchnię 25 057 ha.

Spośród przeprowadzonych przetargów ograniczonych na dzierżawę 18 proc. stanowiły przetargi ofert pisemnych przeprowadzonych w liczbie 519 na powierzchnię równą 7,7 tys. ha, co stanowiło ponad 27 proc. całej powierzchni przeprowadzonych przetargów ograniczonych.

W omawianym okresie, spośród rozstrzygniętych przetargów ograniczonych na dzierżawę, 14 proc. stanowiły przetargi ofert pisemnych rozstrzygniętych w liczbie 318 na powierzchnię równą 4,7 tys. ha, co stanowiło 17 proc. całej powierzchni rozstrzygniętych przetargów ograniczonych.

Najwięcej przetargów ograniczonych na dzierżawę w 2021 r. przeprowadził OT we Wrocławiu (480), w Lublinie (436) oraz w Poznaniu (330). Najwięcej rozstrzygniętych zanotowano w OT we Wrocławiu (319) oraz w OT w Poznaniu (318).

Najwięcej przetargów ograniczonych ofert pisemnych na dzierżawę w 2021 r. przeprowadził OT we Wrocławiu (207) oraz OT w Poznaniu (122).

Najwięcej przetargów ograniczonych ofert pisemnych na dzierżawę w 2021 r. zostało rozstrzygniętych w OT w Poznaniu (118) oraz w OT w Bydgoszczy (47). Należy przy tym wziąć pod uwagę fakt, iż przetargi rozstrzygane są w długim okresie, co ma wpływ na okres sprawozdawczy, w którym są wykazywane.

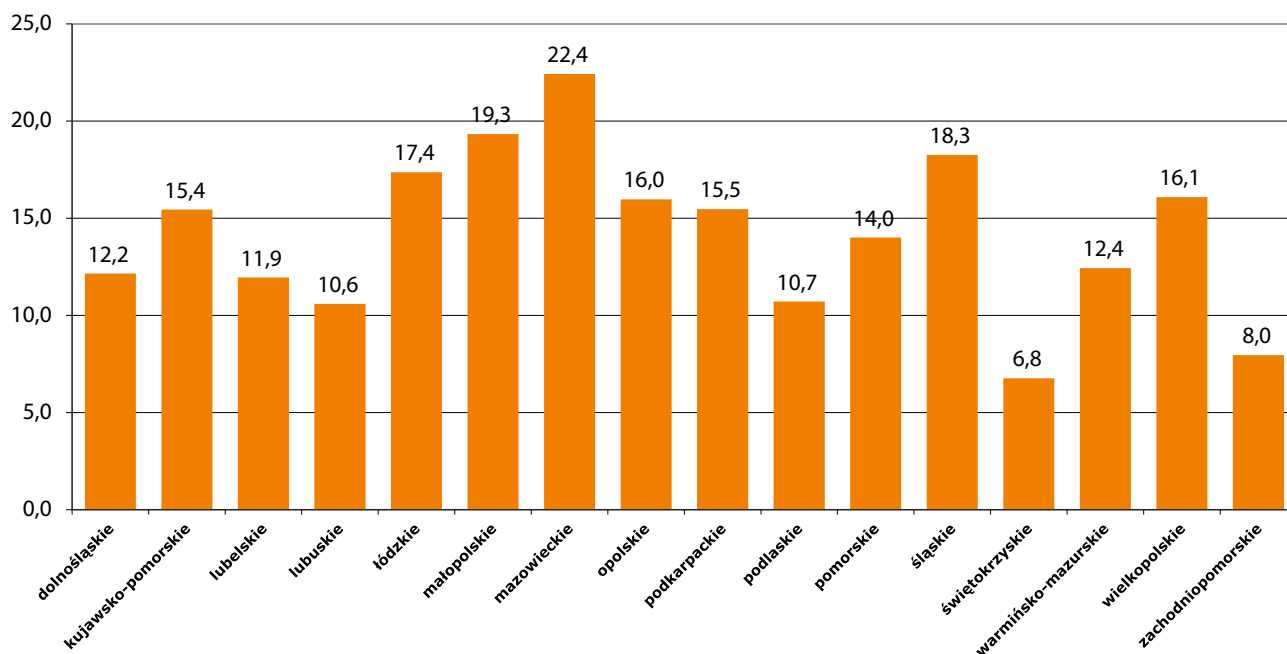
■ Ceny sprzedaży gruntów rolnych

14 kwietnia 2016 r. *Ustawą o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości ZWRSP* wprowadzony został zakaz sprzedaży gruntów rolnych, mający na celu zahamowanie silnej tendencji wzrostowej cen sprzedaży

gruntów rolnych oraz przeciwdziałanie spekulacyjnemu wykupowaniu nieruchomości rolnych przez osoby, które nie zapewniały wykorzystania nabytej ziemi na cele rolnicze. Zakaz sprzedaży nie jest bezwzględny. Nie dotyczy m.in.: nieruchomości rolnych do 2 ha, nieruchomości nierolnych przeznaczonych m.in. pod budownictwo mieszkaniowe, centra biznesowo-logistyczne czy składy magazynowe, nieruchomości położonych w specjalnych strefach ekonomicznych (SSE).

Średnia cena 1 ha gruntów rolnych w 2021 r. wyniosła 41 836 zł i wzrosła o 19 proc. w stosunku do 2020 r. Cenę określono na podstawie zawartych 3886 umów i sprzedanych 3566 ha. Z analizy ceny nieruchomości w poszczególnych grupach obszarowych wynika, że najwyższe średnie ceny uzyskiwano dla nieruchomości o powierzchni w grupie obszarowej do 2 ha – 44,4 tys. zł/ha (3765 umów), następnie w grupie 10,00–99,99 ha – 39,7 tys. zł/ha (44 umowy) i w grupie 2,01–9,99 ha – 32,3 tys. zł/ha (77 umów).

Wysokość czynszu dzierżawnego w 2021 r. (w dt pszenicy/ha) wg województw

Najwyższe średnie ceny uzyskano w województwach:

- dolnośląskim;
- warmińsko-mazurskim;
- wielkopolskim;
- podkarpackim.

Najniższe ceny za 1 ha osiągnięto w województwie lubelskim.

■ Przetargi na sprzedaż

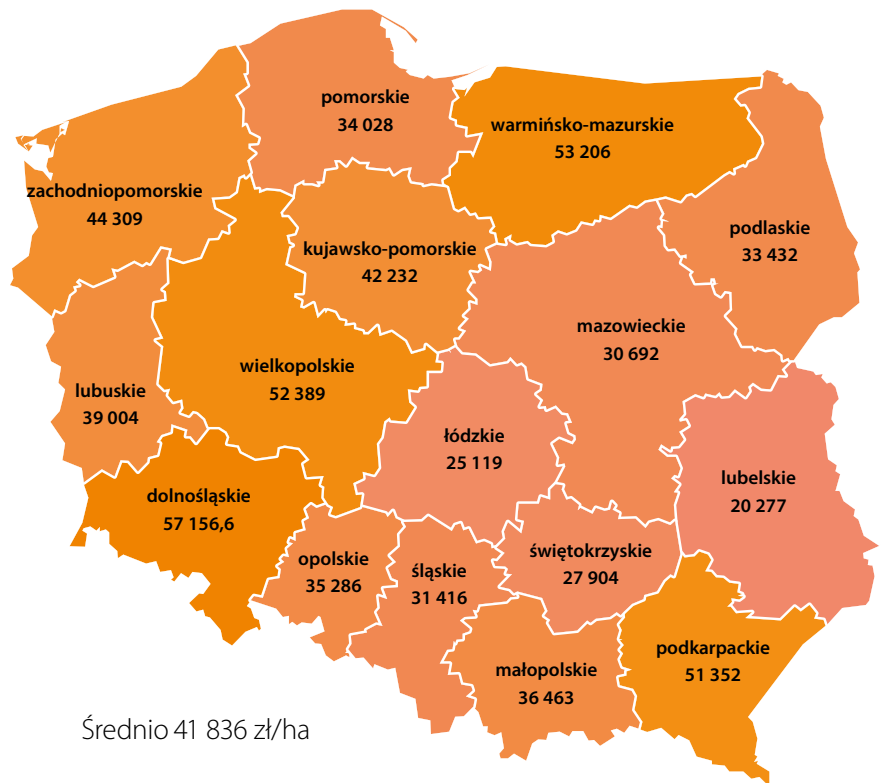
Nieruchomości Zasobu przeznaczone przez KOWR do sprzedaży można nabyć:

- w trybie bezprzetargowym – m.in. przez osobę uprawnioną (np. dzierżawcę nieruchomości, jeżeli dzierżawa trwa przez co najmniej trzy lata), która złoży oświadczenie o zamiarze skorzystania z pierwszeństwa w nabyciu na warunkach określonych w zawiadomieniu skierowanym do niej przez sprzedającego (czyli KOWR);
- w trybie przetargowym – przez osobę, która wygra ogłoszony przez KOWR przetarg na sprzedaż danej nieruchomości.

Należy jednak zaznaczyć, że zgodnie z obecnie obowiązującymi regulacjami w przypadku sprzedaży nieruchomości rolnych o powierzchni do 1 ha realizowana jest ona w trybie przetargów nieograniczonych. W przypadku nieruchomości powyżej 1 ha sprzedaż takiej nieruchomości realizowana jest w pierwszej kolejności w trybie przetargu ograniczonego do rolników indywidualnych chcących powiększyć prowadzone gospodarstwo rolne. W przypadku braku zainteresowania nabyciem nieruchomości w kolejnym przetargu, przeznaczają się ją do sprzedaży w trybie przetargu nieograniczonego, w którym mogą brać udział wszyscy zainteresowani nabyciem danej nieruchomości.

W 2021 r. OT KOWR przeprowadziły łącznie 1559 przetargów ograniczonych na sprzedaż 2018 ha gruntów nieruchomości Zasobu.

Średnie ceny sprzedaży gruntów rolnych z zasobu WRSP w 2021 r. według województw (w zł/ha)

Wszystkie przetargi przeprowadzono na rzecz rolników indywidualnych powiększających gospodarstwo rodzinne. W omawianym okresie rozstrzygnięto 511 przetargów ograniczonych na powierzchnię 703 ha.

Najwięcej przetargów ograniczonych na sprzedaż przeprowadziły OT w Gorzowie Wlkp. (504) i w Opolu (454). W oddziałach tych zanotowano też najwięcej przetargów rozstrzygniętych, odpowiednio: 216 i 129.

W 2021 r. nie przeprowadzono przetargów ograniczonych ofert pisemnych na sprzedaż.

■ Wielkość Zasobu WRSP

Obecnie w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa (WRSP) pozostaje nieco ponad 1,354 mln ha, w tym 176 tys. ha czeka na rozdysponowanie. Około 80 proc. działek ma areał poniżej 0,5 ha i raczej nie

są one przydatne rolniczo. Znaczna część tych gruntów charakteryzuje się dużym rozproszeniem oraz innymi niekorzystnymi cechami, takimi jak: nieuregulowane stosunki wodne, zakamienienie, położenie na skarpach, urwiskach czy między wałami przeciwpowodziowymi. Wiele nieruchomości w Zasobie WRSP nadal ma nieuregulowany stan geodezyjno-prawny. Trudno jest znaleźć chętnych na nabycie tych nieruchomości. Jednak sytuacja taka nie może dziwić, ponieważ po 30 latach procesu rozdysponowania (sprzedaży i wydzierżawiania) najbardziej atrakcyjne rolniczo grunty zostały zagospodarowane.

**Wydział Medialny
i Rzecznika Prasowego
KOWR
tel. 22 376 78 18**

Zdjęcie: Anix.Stock.adobe.com

W rolnictwie można pracować bezpieczniej

Konkurs rozstrzygnięty!

16 marca br. w Centrali Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) odbyło się uroczyste podsumowanie XXVII Konkursu *W rolnictwie można pracować bezpieczniej*. Wydarzeniu przewodniczyła prezes KRUS dr Aleksandra Hadzik.

Do XXVII edycji Konkursu, poświęconej tematyce popularyzowania sposobów zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej w gospodarstwie rolnym oraz rolniczym chorobom zawodowym, zgłoszono 84 publikacje.

Powołana przez Prezesa Kasy Komisja Konkursowa, zgodnie z regulaminem Konkursu, oceniła zgłoszone publikacje w dwóch kategoriach: najlepsza publikacja oraz najlepszy cykl publikacji (minimum trzech), w podziale na:

- artykuły prasowe i publikacje internetowe;
- audycje radiowe;
- audycje telewizyjne.

Doceniając zaangażowanie uczestników Konkursu i wspieranie przez nich działalności prewencyjnej KRUS poprzez publikacje medialne, Komisja przyznała nagrody i wyróżnienia.

■ Najlepsza publikacja – artykuły prasowe i internetowe

- I nagrodę zdobyła Ewelina Fuminkowska za publikację *Nasz syn miałby 40 lat – wspomina Pani Wanda. Nie bądź wspomnieniem, pracuj bezpiecznie*, która ukazała się na łamach „Gazety Pomorskiej”.
- II nagrodę otrzymał Stefan Krauz za publikację *Dbajmy o bezpieczeństwo w gospodarstwie rolnym*,

opublikowaną przez Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli.

- III nagrodę zdobyła Agnieszka Stachurska za publikację *Blisko 11 tys. wypadków podczas prac rolniczych, 35 osób zginęło. Jak poprawić bezpieczeństwo?*, opublikowaną przez Petro News.

Wyróżnienia w tej kategorii zdobyli:

- Małgorzata Micińska-Wąsik za publikację *O bezpiecznej pracy w rolnictwie podczas I Warmińsko-Mazurskich Dni Pola*, opublikowaną przez Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie.
- Hanna Krugiełka za publikację *Czy „małpka” szkodzi i komu?* – zamieszczoną na portalu cenyrolnicze.pl.
- Kazimierz Netka za publikację *Groźne wypadki w rolnictwie*.

Laureaci konkursu *W rolnictwie można pracować bezpieczniej*

Zadbajmy o bezpieczną i zdrową wieś. Znowu nieszczęście, tym razem w województwie pomorskim. Ciągnik zabił człowieka. Artykuł został opublikowany w gazecie internetowej Pulsarowy.pl.

■ Najlepsza publikacja – audycje radiowe

Komisja konkursowa nie przyznała I, II ani III nagrody. Wyróżnienia w tej kategorii otrzymali:

- Zofia Popielecka za audycję w Radiu Zachód *Bezpieczeństwo w pracy rolnika*.
- Krzysztof Gonera za audycję wyemitowaną również przez Radio Zachód *Pracę w rolnictwie wykonuj bezpiecznie*.

■ Najlepsza publikacja – audycje telewizyjne

Komisja konkursowa nie przyznała I i II nagrody.

- III nagrodę otrzymała Izabela Muczyńska za audycję *Bezpieczni od małego*, wyemitowaną w magazynie informacyjnym *Obiektyw* w TVP3 Białystok.

- Wyróżnienie otrzymał Mariusz Drożdż za audycję *Bezpieczne gospodarstwo rolne – zobacz jak na Opolszczyźnie zapobiegają nieszczęśliwym wypadkom*, wyemitowaną przez Top Agrar.

■ Najlepszy cykl publikacji – artykuły prasowe i internetowe

- I nagroda przypadła w udziale Januszowi Pawlakowi za cykl publikacji w Magazynie Rolniczym AgroProfil.
- II nagroda trafiła do Iwony Zduniak-Urban za cykl publikacji w tygodniku „Echo Katolickie”.
- III nagrody nie przyznano.

Wyróżnienia w kategorii artykuły prasowe i internetowe otrzymali:

- Anna Kopras-Fijołek za cykl w „Więściach Rolniczych”.
- Mariusz Szalbierz za publikacje na portalu faktypilskie.pl.

■ Najlepszy cykl publikacji – audycje radiowe

- I nagrodę za cykl audycji w Polskim Radiu Białystok otrzymał Wojciech Szubzda.

- II nagrodę otrzymała Katarzyna Łakomiak-Korach za audycję w Radiu Rodzina Diecezji Kaliskiej.

- III nagrody nie przyznano.

Wyróżnienia w tej kategorii przyznano:

- Dariuszowi Kwiatkowskiemu za audycje dla Polskiego Radia.
- Monice Jabłkowskiej z Katolickiego Radia.
- Andrzejowi Ilczukowi za cykl audycji, również w Katolickim Radiu Podlasie.

■ Najlepszy cykl publikacji – audycje telewizyjne

- I nagrodę otrzymał Michał Puchlik za cykl materiałów telewizyjnych dla TVP3 Białystok.
- W tej kategorii II i III nagrody nie przyznano.

Biuro Komunikacji
i Współpracy Międzynarodowej
KRUS
tel. 22 592 64 05
Zdjęcie: archiwum KRUS

Biuletyn informacyjny nr 3–4/2022 (240). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Justyna Adamska, Dorota Białczak, Joanna Czapla, Nina Dobrzyńska, Karolina Gawęł, Joanna Gierulska, Waldemar Guba, Wanda Klepacka, Agnieszka Klódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Teresa O'Neill, Anna Radecka, Paweł Wojcieszak, Elwira Zdrodowska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak. Współpraca: Alicja Daniluk-Jankowska. Zdjęcia na I stronie okładki oraz stronach 1–3: Monika.Stock.adobe.com, Andrzej.Stock.adobe.com, Patryk.Stock.adobe.com, archiwum MRiRW

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel.: 22 623 11 75, 22 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

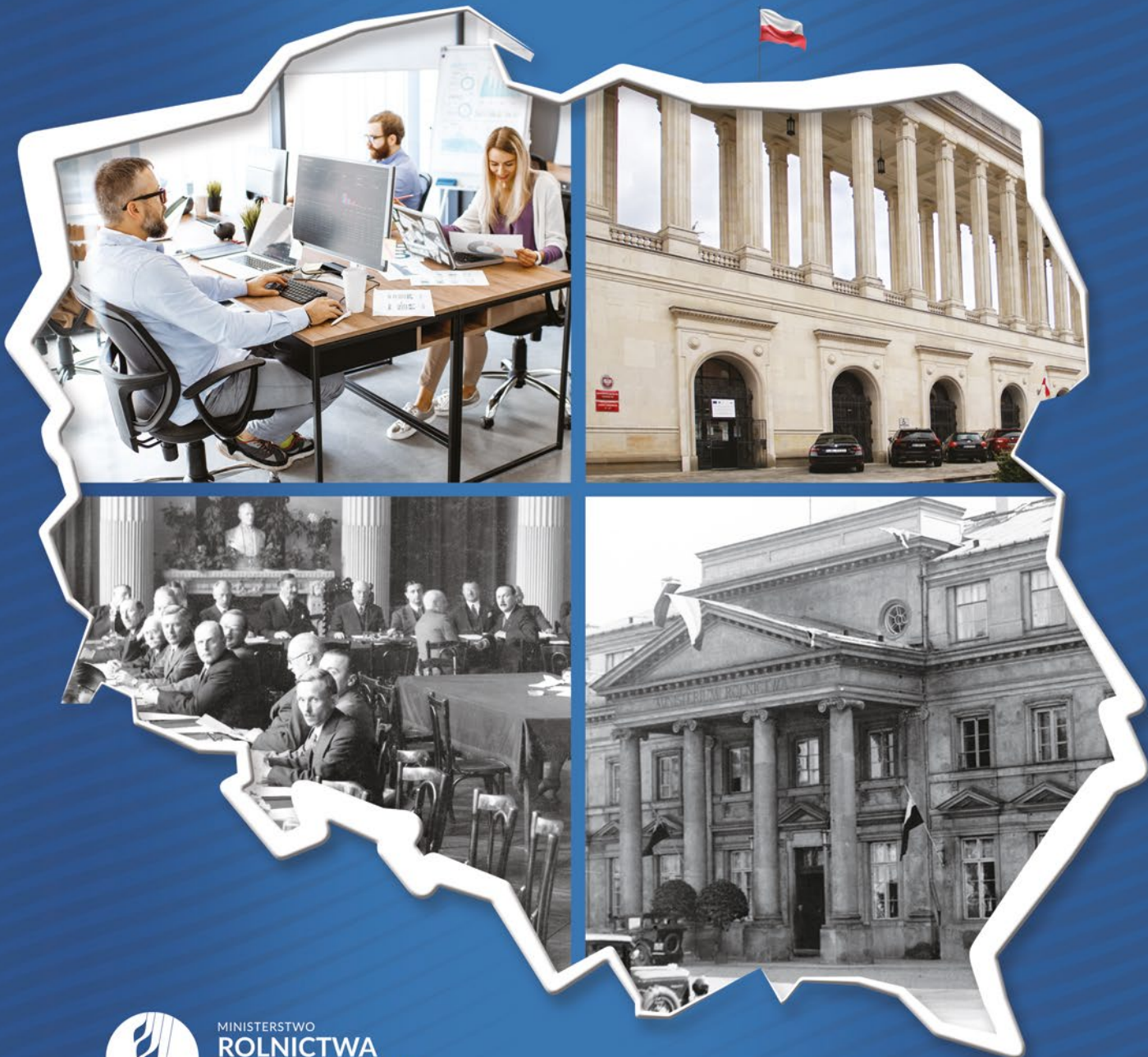
Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publikacje>; <https://www.gov.pl/web/arimr/publikacje>.

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 31 marca 2022 r.

Nakład: 8000 egz. Druk: Zapol Sobczyk Spółka komandytowa, al. Piastów 42, 71-062 Szczecin.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukcję i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych, opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukcję i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

1922

100
— LECIE —
SŁUŻBY CYWILNEJ

2022

#Pomagam**Ukrainie**

 **Chcesz
wesprzeć
uchodźców?**

 **Ви тікаєте від війни
і шукаєте допомоги?
Ви хочете підтримати
біженців?**

pomagamukrainie.gov.pl

